

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis insututum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.

Műfözetetmi a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:

Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Alleluja!

(K. A.) Archimedes, a syrakusai nagy természettudós a következő nyilatkozattal lepte meg a szép, jó és igaz után sóvárgó emberiséget: Adjatok nekem egy pontot a földön kívül s kimozdítom helyéből az egész világot!

Ezen merész szavakra elámult a világ s várta, mikor jön el ama pillanat, melyben a nagy férfi terve testet ölt, megvalósul. De hiába várt. A természettudomány még nem vitte annyira, bármennyire dicselkedjék a technika, az erőmfítan sikereivel, hogy a földet, vagyis a világot, melyen élünk, helyéből kimozdithatta volna. Ha nem sikerült ez a physical világban — gondolták — sikerülni fog az erkölcsi világban: a filozófiai rendszer, mely hivatva lesz eltalálni azt a bizonyos pontot, meg fogja ingatni a maradiaskodó világot.

Egymásután lépnek fel a bölcsészek; fórumokon, gazdagok és szegények között, taps és gunyos megjegyzések között hirdették a világot újra teremtő eszméket. Újabb sorozata a bölcselőknek, újabb rendszer és az emberiség, mely mindig ugyanegy marad vágyaiban, az újság ingerétől elkapatva, napirendre tér a mult filozófiája fölé!

Nincs halhatatlan Plato, Aristoteles, Anthistenes, Diogenes, Sokrates stb. Nincs meg az ékesszólás, logika és a lélektan systemáiban a pont, melyet Archimedes kívánt.

Egy mindenható erő kívántattott, egy Isten kellett Archimedes tervének kivitelére, ki uralkodik a mindenség felett; neki kellett fellépni, hogy az eszmét, mely tu lajdonsképen nem volt új, csak kivitelének módozata látszott rendkívülinek, diadalra juttassa s az elposhadt világot, ezt a rossz levegőjű földgömböt szent és igaz eszmével felüldítse, mintegy helyéből kimozdítsa!!

Sokáig várt rá a világ: róla énekeltek Virgil, róla beszélt Sokrates és Alcibiades, míg végre megjelent és Archimedes circulusa, melyeket megzavart a római katona tégvere, ott vannak a világ előtt tökéletesítve, Krisztus Jézus tanításának sikereiben!

Mindenesetre olyannak kellett lenni a világot hódító eszmének, hogy az bámulatra, csodálatra ragadja az emberiséget! Szívünk hódolatával állunk meg az archimedesi pontnál, nem a földön kívül, hanem itt köztünk, egy hegynek magaslatán:

a Kálvária hegyén, a világ megingott egy keresztnék, egy szegényfának látásán; s ezen tény az erkölcsi világban nagyobb csoda, mint Archimedes találmánya, hiszen a kereszt: Judaeis scandalum, gentibus stultitia! A zsidóknak botrány, a pogányok előtt esztelenség volt!

Erről a keresztről változtatta meg a világot Jézus Krisztus. Meghalt rajta, eltemetettét s mintha eltemették volna vele az átalakító égi erőt is, úgy hitték követői, tanítványai, apostolai: És mi hittük, hogy ő fogja megváltani Izraelt! Az igazság, az a mag, mely egykor édes gyümölcsöket van hivatva teremni, nem maradhatott a földben, harmadnapra kijött a föld mélyéből, öröme, vigaszára azoknak, kiknek megígérte, hogyha hisznek benne, meglátják dicsőségét.

Alleluja! Alleluja! Föltámadt Krisztus e napon! Ez a lelkes ének visszhangzik a templomok falai között, visszhangzik a keresztény szivekben! Tizenkilenc százada már ennek a nagy eseménynek, de a helyett, hogy elhalványodnék az emberek emlékezetében, év év után, századok jártában mindinkább meglevenedik és édes örömmel, vigasszal tölti a keblet. Jézus Krisztus feltámadása, keresztadiala olyan emlékké vált szívünkben, melyen nem fog sem az idő vasfoga, sem pedig az emlékezetnek annyira ismert gyengesége. Pedig kimondhatom azt a nagy jelentőségű elvet: könnyebb az egész világot sarkából kiforgatni, a világ csodás alkotásait lerombolni, mint emberi sziveket hódítani, ha az egyikhez nem férhet emberi erő, úgy a másikkhoz is csak a legfőbb hatalom férközhetik!!

Jézus meghódította az emberek szívét az igazság szavával, s míg voltak olyanok, kiket elidegenített tőle az igazság kérelhetlen kritikája, bujnak az igazság elől, mint a beteg, gyenge szemü a nap sugarai elől, addig a legnagyobb rész, mely eddig nem talált igazi világosságra, ujongva ismeri el Jézust a szívek és a népek királyának. Míg a választott zsidó nép megveti, lenézi őt, s végre a keresztre feszíti, addig elismeri a világ a tizenkét tanulatlan halász tanítása után, hogy így még nem beszélt senki! Tanításában sohasem volt következetlen, mint gyönyörű igaz gyöngyör tündöklök Jézus beszéde előttünk.

De neki halni kellett, neki az igazságért szenvedni, kinoztatni, kicsufoltatni kellett! Neki a megaláztatás töviskoronája

kellett, hogy dicsőbbel cserélje fel, el kellett temetetni, hogy föltámadhasson mint meggyőzője a hazugság atyjának és a halálnak! Ez meg is történt, Jézus halot- taiból dicsőítségesen föltámadott!

Alleluja!

Alleluja! te dicső ünnep, melyet az Ur szerzett nekünk, örvendjünk és vigadjunk azon!

Alleluja! te a legmagasztosabb eszmének ünnepe, hiszen benned, általad ünnepelhetjük a legszentebb igazság diadalát!

Alleluja! Husvét nap! csüggedő, jobb jövőt nem remélő hivek vigasza. Midőn mint édes melódia visszhangzik a keresztények lelkében: Feltámadott Krisztus e napon, Alleluja, hála legyen az Istennek, töltsd meg édes reménnyel az üldözötteket, szenvedőket, nyomorgókat s mindazokat, a kik régóta szomjuhoznak az igazság életető, títő vize után.

Husvétnak szent eszméje, légy nekünk a jelen szomorúságban fényes reménycsillag!

Az igazság Jézus feltámadásával kitört a sirból; pedig mily nehéz követ hengerítették rá, le is pecsételték, sőt még katonákat, öröket is állítottak oda. Hiába minden! Az igazságon nem fog emberi erőszak, elnyomhatja, kinozhatja, keresztre feszítheti, de annál nagyobb a dicsősége, midőn kikel sirjából. Abban a tövissel koronázott, kigunyolt, a kereszten elvérzett Jézusban látom én a katolikus eszmék életrajzát. Az igazságnak szenvedés volt az élete, meghurcoltatás, szegényfa az osztályrésze, de végre dicsőséges feltámadás a koronája!

Ha átlapozzuk az egyháztörténelmet, nem olvasunk ki belőle mást, mint az igazság harcát a hamissággal, tolytatását látjuk Jézus életének. Míg megdől minden rendszer a legnagyobb erőfeszítés daczára is, mely nem Istentől, a világosság Atyjától veszi eredetét, addig az üldözöttek, a kinhalál válogatott nemei után ragyogva kél ki sirjából a katolicizmus. Hiába tört ellene a pogány bölselet, az áltudomány, a vita végén kénytelen volt az elismerés babérkoszoruját a katolicizmusnak nyújtani.

Erőszak és tudomány. E két fegyverrel akarták kiirtani Krisztus eszméjét, ez a két fegyver járja ma is. Erőszaknak, üldözötteknek enged ma is, mert nem szorul emberi védelemre, s épen ezen türelmes magatartása mutatja azt, hogy rajta van az isteni bélyeg, azé az Istené, ki átadta magát a poroszloknak, hóhérokknak, ki egy

DOMINO SEC

pezsgő. Versenyez nemcsak az összes hazai, de valamennyi külföldi pezsgő gyármányal is.

Gyár: VELENCZE (Fejérm.) * Központi iroda: BUDAPEST, Üllői-ut 60.
Székesfejérvárt kapható csakis a legelőkelőbb fűszerkereskedésekben.

Mai lapunk a husvétii melléklettel 12 oldal.

szót sem szolt, midőn a söpredék arcul-
csapta, megköpdöste, midőn csúfságból
térdet hajtott előtte: Üdvözlégy zsidók
királya! Csúfságból ezimezték így s most
dicsőséggel hordja azt a nevet. Ott állnak
a keresztjénél: no, most végét járja, többet
nem alkalmatlankodik szemrehányásaival,
többé nem állítja pellengérré tetteinket.
Mindhiába! Három nap múlva az az agyon
gyötört Istenember életre kel rémületére
a farizeusoknak és az irástudóknak.

Hányszor látták vonaglni a katholi-
cismust, napjainkban nem ujul-e meg benne
Krisztus élete? Az a farizeus népség, mely
nem birja meg az igazság szavát, erőszak-
ot használ, jól tudván, hogy az eszmék
harczában biztosan a katolicizmus lenne
a győztes. Nem riad vissza semmiféle esz-
köztől, csak hogy kiirthassa azt a hangot,
mely titlába dörög átkos tetteit, mely foly-
tonosan, lépten-nyomon figyelmezteti: adós
fizess! Itt, Mária országában már eljutot-
tunk a Kálváriáig; meghurcoltak már
bennünket Herodesék és Kaifások előtt, a
keresztrefeszítettés hóhér-munkája követ-
kezik már, s a végső döfés, mely kioltja
a katolicizmusnak agyongyötört testét. A
vadás, melyek révén életét akarják elvenni,
majdnem ugyanazok, melyeket Krisztus
ellen hangoztattak a zsidók, s csak azzal
a különbséggel, hogy itt nem találkozik
egy emberiebb érzelmű Pilátus, ki meg-
kérdené tőle: Mi az igazság? Miért is?
hisz épen ezt nem akarják hallani!

Most, midőn megújulnak emlékeze-
teinkben az átélt szenvedések, midőn tud-
juk, hogy mi várhat még reánk, merítsünk
vigaszt a husvétii szent ünnep örömeiből.
Krisztus élete a mienk. Ő szenvedett, ne-
künk is szenvedni kell; ő feltámadt, meg-
dicsőült, a mi sorsunk is minden bizony-
nyal a feltámadás leend. Nincs mélység,
mely eltudja temetni az igazságot, nincs
emberi erő, mely elég súlyos követ tudna

sírára tenni. A mint a földbe elvetett mag-
csak a napsugár érintésére vár, hogy ki-
törhessen a föld göröngyei közül, úgy
várjuk mi is, ha bármennyire eltemetnek
is bennünket, az isteni erő, mely életre
kelt bennünket. Mert élünk kell, s ha
kiszenvetjük magunkét, várhatjuk a dicső-
séget, ez a nap el fog jönni.

Ezt a tanúságot szolgáltatja a husvét
kedves ünnepe, örvendjünk és vigadjunk
tehát azon, szívünkéből kiáltván: Alleluja!!

— Zaklatás. A mult hetekben történt,
hogy a szolnai járásbírósgától megkeresés ér-
kezett a főrendiházhoz Zichy Nándor gróf men-
telmi jogának felfüggesztése tárgyában. A fő-
rendiház, a plénium éppen úgy, mint a men-
telmi bizottság, megtagadta Zichy gróf kiada-
tását, mert a megkeresésből világosan kitűnt,
hogy a panaszlott hatóság elleni erőszakot nem
Zichy Nándor gróf követte el. Ez ügyből ki-
folyólag most a trencsényi kir. törvényszék inté-
zett megkeresést a képviselőházhoz és felfüg-
geszteni kéri Rakovszky István és Zmeskál Zoltán
néppárti képviselők mentelmi jogait, a kiket
hatóság elleni erőszakon kívül, még nyilvános be-
csületesértés miatt is panaszolnak. — Csodálatos,
hogy a trencsényi törvényszék, mely annak ide-
jén biztosra vette, hogy Zichy Nándor gróf
hatóság elleni erőszakot követett el, most egy-
szerre az eddig ártatlannak tartott Zmeskál és
Rakovszky ellen még más büntetendő cselek-
ményekről is tud. Aztán mondja valaki, hogy
jogegyenlőség van nálunk!

— A fenyegetett Alföld. Kormánypárti
sajtóorganumok azt írják, hogy az „aratási
sztrájk rémeszméjét“ lelketlen izgatók dobták
a magyar gazdasági munkásnép közé. — A
„Magyar Ujság“ pedig az Alföldről olyan hre-
ket vesz, hogy némely helyütt a gazdasági
munkások vonakodnak az aratási munkaszerve-
dést elfogadni s képtelen bérkövetelésekkel
állanak elő. A veszeljt tehát még nem látja
teljes nagyságában s azt hiszi, hogy a kormány
semmiféle intézkedéstől nem fog visszariadni,
hogy az agrár szocialista izgatók képtelen
tervét meghehítsa. Ezután pedig oktatja külön-
ösen a nagybirtokosokat, hogy súlyos és fe-
lelősségteljes munkára legyenek elkészűve,
keressék tehát a munkásnéppel való érintkezést

s téritsék meg a lelketlen izgatásoktól szugge-
rált népet arra az utra, a melyen szorosan
összekapcsolt érdekeik méltóságosan és becsü-
letesen megvívhatók. Egészben véve pedig az a
kormánypárti ujság nézete, hogy ha szépen
nem lehet, szigorú példaadással rendkívüli esz-
közzel is, a már megindult mozgalomnak a
közele napon belül elejét kell venni. Hát egy pár
nap alatt elejét kell venni a bajnak! Pedig már
hat esztendeje fenyeget ez a rém s ezen hat
esztendő alatt vajjon mit tettek a hatóságok és
kormány közegei a létező bajok orvoslására?
A miniszterium utasítja főispánjait, hogy tanul-
mányozzák a kérdést, készítsenek szépen rub-
rikált kimutatásokat s azután — anketteztek.
A kormány pedig figyelmeztették, hogy ko-
bozza el a holt kéz birtokait, a hitbizományo-
kat szüntesse be, a latifundiumokat darabolják
fel — beleértve a geszti dominiumot is. Hat
esztendőnek ez az egész kormányzati műve az
agrárszocializmus ellen, harmincz esztendőn
át a lehető legrosszabb agrárpolitikát követték
s most egy-két nap alatt a megindult mozgal-
maknak elejét kell venni! Ugyancsak szép
bölcseseg. Bánfytól is csak az ilyen telik ki.

Öngyilkos főúr.

A sötét végzet, a mely kegyetlenül írja
be magát egy némely ember életébe, nagy
gyászba borította a főúri világot. A tragikus
eset szomorú hőse a főúri világban kedvelt
egyéniség volt, s így végzetes halála minden-
felé nagy részvétet keletelt.

Szerdán vitte szét az országba mindenfelé
a táviró a gyászos esemény híré, hogy gróf
Zichy Guidó, a Zichy-család vedródi ágazatá-
nak sarja Seregélyesen édes anyja sirján föbe-
lőtte magát. Mi hajtotta a fiatal főurat a vég-
zetes tette rege nem tudja, de sejti, hogy a
családi öröklött betegség, az a végzetes leszár-
mazása a hajlamnak, mely mint Damokles-
kardja ott lebegett mindig az álmodozó, mé-
lábus ifju sorsa fölött, s a mely egy végzetes
pillanatban sirba döntötte. Még: csak huszon-
négy éves volt és ugy egyénisége, mint családi
összeköttetései, neve és vagyona nagy remé-

Árnyas erdő.

Irta: Lampérth Géza.

Árnyas erdő rejtett mélyén
Fölkeresem a helyet,
Hol a félnék gerle fészkel, —
A fát, melybe gyermekésszel
Bevéstem a nevemet.

És körül — öntudatlan —
Mélyen, mélyen egy szívet;
Régen volt már, nagyon régen
S most jövök rá, a mint nézem,
Az a szív — a te szíved!

Te még most sem tudod, lányka!
Ne is tudd meg azt soha;
Boldogságod úgy kívánja.
— Majd benővi, boronálja
Szálló idő zöld moha! ...

Via Dolorosa.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Irta: Németh Ödön.

A nagyheti egyházi gyász önkénytelenül
is eszembe jutatta a mult évi nagy hetet, a
melyet nagy betegségéből lábadozó állapotban
töltöttem el.

Nagyszombat volt!

A szép tavaszi nap élető melege kicsalt
a népes utcára. Valami megmagyarázhatatlan
életkedvtől rándultak meg idegeim, mintha az
a fényes sugár, mely ott játszott az ut gránit
burkolatán, az én betegesen fáradt testemben
is gyorsabb mozgásba hozta volna a vérkerin-

gést. Az az enyhe déli szél, mely körülöngte
arczomat, eszembe jutatta azt a boldog éghaj-
latu országot, a hol örökké mosolygó kék az
égbolt, enyhe a levegő; a hová télen elmene
külnek tőlünk a madarak, s a honnan gyó-
gyultan jönnek haza a betegek ...

Annai nép járt körülöttem s én egy
láttam, hogy valamennyi boldog, megelégedett.
Kírtt közülök az én beteges arczom Többen
megnéztek s láttam, hogy szánnak. Bántott az
ismeretlen embereknek a szánalma. Elfordultam
egy kirakathoz, hogy ne lássanak, s én se
lássam a szánókat.

Hosszu sorban kirakott fényképek lógtak az
üvegtáblákon belül. Keleti kép valaményi. Egy
vállalkozó utazó útját jelölik, vagy talán csak
egy visszatért-beteg emberét?

Ismerős képek mind, láttam már több
keleti utazó könyvében valamennyit, egynek
kivételével. És ez a kép lekötötte figyelmemet.

Óriási kövekből épített sikátorhoz hasonló
utvonat, melyen porba borult arcza zarándokok
csókolják cserepes ajkukkal az ut köveit. Távol
az ut kanyarulatánál összefolytak a sötét alak-
ok, de világosan ragyog a kép alján levő
felirat: „Via Dolorosa“.

... Ott jártam már a harmadik utcában.
Fáradtan néztem magam elé s nem láttam a
szembefőző arcvonásait, csak az a két mély
értelmű szó lebegett szemeim előtt: Via Do-
lorosa ...

Szerettem volna elünni ennek a két szó-
nak emlékét, de úgy hozzá tapad a lelkemhez,
mint a gyászfátyol a keresztfához. S mint mi-
kor egy mély hangot megütnék a zongorán s
rezgő hangja sokáig zug fülünkbe, ugy ennek
a két szónak értelme fájdalmas akkordot ütve

meg lelkemben, magával ragadta képzeletemet,
beleszólt magát gondolataimba s én félig ön-
tudatlanul ismétlem magamban: „Via Dolorosa“.

Az utca mozgalmas képe nem érdekelt s
csak akkor kezdtem ismét figyelni a körülöttem
mozgó világra, mikor egy fiúcskát láttam le-
bukni a megálló villamos kocsi lépcsőjéről.
Nehéz kosara, melyek terhe rántotta le, kibor-
ult tartalmával együtt. A kocsin egy pár
könnyűvérű ember kacagja a kis ember bal-
esetét, — hiszen csak elbukott. A kis fiú fölkel,
s csakhamar elrendezi a kosár tartalmát, azután
apró lábain tántorogva a súlyos teher miatt
átmegy az uton.

A napsugár aranyosra festette az ut föl-
szálló porát ez az aranypor körülöngte a kis
fiú győnye alakját. Robogó togatok kocsisai
dühösen ordítottak a tántorgó kis fiúra s az
ijedten tért ki a vágató lovak elől.

A járdákat ellepte a sok járó-kelő uri
gyermek. Finom ruhába öltözött, kaczagva
mentek el mellettem nevelőjükkal.

Irigy gyűlölködés lopódzott a lelkembe,
a mint elhaladtak mellettem. Azért az egy
szenvető, terhet czipelő gyermekért, haragud-
tam a többi vidám gyermekre is. Miért nincs
annak is ünnepe ma? — Miért nincs nevelője,
szép ruhája? Miért nem játszhat ő is a nap-
sugaras tavaszon? Hiszen gyermek ő is, olyan
mint a többi!

Nem tudom én mi fáj nekem, hogy ezt
az ellentétet láttam, de nem tudtam elválni a
kis gyermektől, követtem lépéseit. S mikor a
mellék utca egyik kapuján befordult, akkor is
ott álltam még a ház előtt s néztem végig a
házsorok között. Néztem a nélkül, hogy láttam
volna valamit.

nyekre jogosították. Gróf Zichy Guidó csak a múlt héten érkezett haza Seregélyesre Magyar-Óvárról, a hol a gazdasági akadémi rendkívüli hallgatója volt. A mit ezelőtt soha nem tett, most érdeklődni kezdett vagyoni viszonyairól; kedden délben is magához hívatta Czajlik Ferencz uradalmi igazgatóját s azt mondta, hogy majd kikoczikázik vele a birtokára s megnézi a tavaszi munka folyását. Mikor azonban az igazgató délután fölkereste, a kocszást este hat órára halasztotta.

A délutánt szobájában töltötte írással. Három óra tájban benyitott hozzá az inasa s csodálkozva látta, hogy urának szeme könnyel van tele. A gróf zavarba jött és kiharcolta az inast. Négy óra tájban elvégezte a levelírást és kutyájával elment hazulról. Azt mondta hogy sétálni megy. A kocsisa azonban látta, hogy a temető felé tart.

Elmaradása azonban feltűnt s az uradalmi igazgató önkénytelenül az öngyilkosság esetére gondolt, visszaemlékezvén arra, hogy a fiatal gróf édesanyja, született *Karácsonyi Adrienne grófnő szintén öngyilkossággal vetett véget életének*. Sejtelve még erősebb lett, mikor az inas jelentette neki, hogy a revolvert nem találja a gróf szobájában.

Az uradalmi igazgató gyorsan fogatott s az inassal vágatva mentek ki a temetőbe. A hogy a temető kapuhoz értek, vonítást hallottak. Futva mentek a hang irányába és a gróf szüleinek sírjánál állottak meg. A fiatal gróf szüleinek sírja között, fejével édesanyja hantjára dőlve, jobb kezében revolverét szorította. Meg volt halva. A gyilkos golyó utját jobb halántékán egy kis kerek seb mutatta. Mellette a földön sok vér, a melyet a közben esett eső szélesre mosott.

A hűségese kutyja az igazgató közeledésére egészen hozzásimult a halotthoz és a vonítást abbahagyva, ugatni kezdett, mintha védelmére akart volna kelni gazdájára tetemének. Sok időbe került, míg a hűségese állatot megfékezhetették. Meg kellett köztözni, mert a kezét, a

mely a holttesthez akart férni, folytonosan támadta, megakart harapni.

A gróf öngyilkosságát még öt óra előtt követte el. De hogy mi volt az oka végzetes tettének, azt nem is sejtik. Környezete az anyjától örökölt lelki betegségben keresi öngyilkosságának okát. Lehet, hogy okaiban ez is felderítetlen marad, mint az édesanyjé, a ki 1878. márczius 4-én ölte meg magát. Legifjabb fia, a most öngyilkossá lett Guidó gróf akkor még két éves sem volt. Egy árva betű sem maradt utánna, a mely megmondta volna, hogy miért tette azt, a mit most fia tett. Akkor abban keresték a magyarázatot, hogy a grófnő anyai ágon a Marczibányi-családból való, a melynek történetében több öngyilkosság volt már följegyezve.

A tragikus véget ért gróf Zichy Guidót tegnapi délután temették el Seregélyesen, a hol a temetőben szülei sírja mellett tették örök nyugalomra. A család számos jó barátja jelen volt a temetésen, nővére gróf Hadik Jánosné pedig, a ki betegsége miatt nem utazhatott el fivére ravatalához, gyönyörű koszorút küldött a koporsóra.

HIREK.

— **A nagyhét nevei.** Első neve, hogy „nagy,” mert az emberiség életének legnagyobb eseménye, az isteni kinszenvedés és megváltás erre a hétre esik. Második neve, hogy „néma” hebdomas muta, mert e hét fő napjain az orgonaszó és a harangozás elnémulnak. Nagy Konstantin *hebdomas inoficiosá*-nak nevezi e hetet, mert e héten minden hivatalos foglalkozásnak szünetelni kellett, hogy az emberek e napokon egészen vallásuknak élhessenek.

— **A királyi pár a lainzi kastélyban.** Nagy előkészületeket tesznek a lainzi kastélyban, hogy a király és királyné ott időzését minél kellemesebbé tegyék. A királyi pár az utolsó dispoziciók folytán hosszabb ideig fog

ott maradni. A királyné, a ki a Görögországban uralkodó háborus viszonyok folytán ez idén nem ment Korfuba, hanem Territetbe, máj. 2-án vagy 3-án érkezik Bécsbe és onnan megy a lainzi várkastélyba. A király, a ki e hó 25-én indul Szent-Pétervárra, szintén máj. 2-án érkezik Lainzba, a hol hat hetet fog időzni. Azután a királyné Ischlbe megy, a hová a király is követni fogja.

— **Koburg Fülöp herceg leánya menyasszony.** Szász-koburg-gótai Fülöp herceg és neje Lujza herceggasszony leányát, *Mária Dorotya* hercegnőt — mint Bécsből írják — eljegyezte *Ernö Günther* schleswig-holstajni herceg. A menyasszony hercegnő unokája a belga királynak és unokahuga Stefánia özvegy trónörökösönök; a vőlegénye a német császárné öccse és így sógora II. Vilmos német császárnak.

— **Missio Adonyban.** Lélekemelő ünnepélynek voltak tanui Duna-Adony hitű keresztény hivi folyó hó 15-én, az nagyvesztőtűkőn. *P. Floáung* és *P. Mídlínsky* Jézustársasági atyák ekkor végezték be april 4. óta tartott sz. missiojukat. Dél előtt és délután óriási tömeg vett részt a szent beszédekben, de a gyóntató székek is erős ostromnak voltak kitéve. *3500-an végezték el sz. gyónásukat*, köztük nagyszámu uri közönség és olyan, a ki hosszú éveken keresztül elhanyagolta ezen legszentebb katolikus kötelességét. Megható volt a missió kereszt felállítására és a Bold. Szűz tiszteletére rendezett ünnepély. Az előbbin a duna-adonyi kath. legények, az utóbbin pedig 60 fehérruhás leány emelte az ünnepély fényét. Legszebb és legmeghatóbb jelenet a bucszás volt. A záróbeszéd szívből fakadó s szívhez szóló szavai könnyekig meghatották a nagyszámu hívő közönséget, ezek pedig hangos zokogással mondtak köszönetet a kedves Jézustársasági Atyáknak, a kik nekik ezt a lelkiörömet szerezték. A jó Isten fizesse meg nekik fáradozásait s engedje, hogy nagy munkájok gyümölcsöző legyen!

Mint a föld alól jövő szózat, úgy hatott fel a pinczelakás gőzölgő ablakán egy rekedt, durva hang.

— Eltörted! — gaz kölyök. Mem ügyeltél reá, másut járt a szemed, te csirkefogó!

Lenéztem oda a honnan ezt a hangot hallottam. Egy fényugár világította be a szűk munkás-szodát s láttam a kis fiút, a mint rémülten huzódik hátra egy sarokba. Egy durva arcu munkás kirángatta a szoba közepére.

Behunytam a szemem, hogy ne lássam, hisz úgy fájt, mintha engem ütött volna. Mikor újra lenéztem a pinczelakásba, csak a kis fiút láttam ott a sarokban összezugorodva sovány ajakjával. Tenyerével eltakarta arczát oda hajtotta felhuzott térdeire. Azt hittem volna hogy alszik, de néha megremegtek sovány kis vállai az elfojtott zokogástól.

Nem tudom miért, olyan szomorú voltam s a mint tovább haladtam eszembe jutott az a két szó: Via Dolorosa . . .

A templom előtt csak úgy szorongott a sok ember. Fényes öltözeti hűgylek, fiatal uracsok, s a szegényes ruhájú polgárnép összevegyült csoportja igyekezett be a templom ajtaján.

Három gyászruhás nő haladt el mellett. Csendes megemelt kalapom köszöntöttem őket s ők szomorú mosollyal viszonozták.

Régi ismerősök voltunk, bár soha sem beszéltünk. Egy házban laktunk már évek óta. Mikor én beköltöztem a házba akkor még az első emeleten laktak. Ezidőben gyakran hallottam a falakon átszűrődni a zongora hangjait s azokat a fiatal leány hangokat, melyek minden művészet nélkül, is olyan kedvesek. Sokszor elhallgattam éjfélig is és olyan jól esett a

zene és énekhang kísérete mellett dolgozni. Egyszer megtudták a szolgáltól, hogy az író-asztalomat a zongorától csak egy vékonyka fal választja el s akkor csak ritkán hallottam nappal a zongorát s az énekhangokat, este, éjszakán pedig soha. Megtudtam, hogy az én irántam való figyelem okozta ezt. Siettem értesőkre adni, hogy a zene és énekhang nemcsak hogy nem akadályoz a munkában, hanem megelveníti képeletemet s úgy tudok dolgozni, mint mások soha. És ezután ha késő éjszaka is dolgoztam, a fal tulsó oldalán mindig ott ült egy mosolygó arcu leány és játszott azokat mély érzésű szimfoniákat. Ki tudja mire gondolt ilyenkor? Sokat tűnődtem, vajjon ez a figyelem az írónak szól-e avagy az embernek? De hát ki ismeri egy 16 éves leány poetikus lelkét; ki képes a sok fantasztikus kép között élő alakot látni. Hisz az csak sejtése az érzéseknek, melyek egy ideális alakhoz fűződnek, a mely csak a leány szív álmaiban létezik.

Egyszer aztán elhallgatott heteken át a zongora s csak elfojtott zokogás hatott át hozzám a falakon. Az apa beteg lett. Hetekig vívódott a halállal, s egy napugaras tavaszi reggel elment pihenni az örök tavasz országába. Olyan ragyogó szép nap volt az én szobámban s olyan sötét világ ott, tul a falakon.

Orvos volt, nem hagyott maga után semmi vagyont. A butorok nagy részét eladták s el a zongorát, a melyre nem volt már szükség. Hiszen a szűk, harmademeleti lakásban el sem fért volna!

Azóta a leányok nem énekelnek, nem zongoráznak. Varrogatnak reggeltől estig a sötét udvari szobában, mert hisz élni kell. De azért mindennap elmennek a templomba, imád-

kozni azért, a ki mindenük volt. A fiatal leányok tavaszi álma oly rövid volt, s oly hosszú az a nehéz út, a mi elöttük áll. Avagy a homályos kis szoba poros ablakán is besüt a nap-sugár, s most is álmodnak még szép tavaszról, boldogságról?

A templomból kihallatszott az orgona síró, reszkető hangja: Via Dolorosa!

Ugy fojtott az utcák levegője, úgy bántott a tavaszi nap-sugár. Kimentem a dnnapart korzójára s jól esett az a hívős szél, melyet magukkal ragadtak a hullámok.

Egy fiatal pár jött lassan sétálva felém. Piros arcu, athleta termetű férfi s egy gyöngye halovány asszonyka. Ismerik sokan, társadalmi életünk kimagasló alakjai. Sz. gróf és neje. Tudjuk sokan azt is, hogy a grófné évek óta jegyese a halálnak. Meg mondták még édes atyjának az öreg bárónak, hogy segíteni rajta nem lehet. Férje imádja a ősszel, mikor a kőd leszáll a főváros fölé, mikor a daru fecske messze száll, ők is elmennek szép Olaszországba, s aztán ha jó a kikelet, visszatérnek ismét hozzánk. A gróf homlokán nagyobb barázdával, a grófné egy árnyalattal gyöngébben, halványabban.

Elnéztem őket, a mint sétálnak, elnéztem azt a halovány arcu nőt, a ki el van itélve halálra s minden lélegzete egy napot, tán egy hónapot szakít ki életéből.

Megállnak a vasrács előtt s a fiatal grófnő úgy elnézi a hullámokon tánczó hajókat, a tarajos hullámokat, a várkertet, a Gellér-hegyet s az apró báránnyelűvel befutott kék eget. Nézi-nézi s úgy elgondolkozik. Vajjon mire gondol? Talán hogy mily szép az élet? Talán álmodik hosszu életről, szép családról, gyer-

— **Szent István szobra a bástyán.** A budapesti Szent István szobor mégis a Halászbástya fokára jön, a Mátyás-templom mögé, a hova eredetileg tervezték. Ismeretes, hogy mikor a minta már munkában volt *Strobl* Alajos műtermében, némelyeknek az az aggodalmuk támadt, hogy a szobor ott a bástyán kicsiny lesz, el fog veszni a főváros hatalmas panorámájában. Most tehát — éppen úgy, mint annak idején a Baross-szoborral tették a keleti pályaudvar előtt — a Halászbástyán próbaképpen fölállították a Szent István szobor mását, hogy vajjon jó helyen van-e vagy nem lenne-e célszerűbb a Szent-Háromság-téren elhelyezni? A fölállított mintát *Weberle* Sándor elnöklése alatt egy *Bogisich* cz. püspökből, *Lipthay* Béla báróból, *Lota* Károlyból és *Benczur* Gyulából álló bizottság megtekintette s végleg elhatározta, hogy a szobor a Halászbástyán állíttassék fel. A hatalmas lovasszobor arcaival a Mátyás-templom déli kistornya felé fog tekinteni s hogy arányai el ne vesszenek és a szobor méltó háttérrel kapjon, a Halászbástya szélére arkádós folyosót építenek, a melynek a tetejéről is gyönyörködhetik majd a sétáló közönség úgy az emlékszóborban, mint a főváros festői panorámájában. E folyosót tudvalevőleg *Schulek* Frigyes tanár, a Mátyás-templom újja építőjének tervei szerinti építik. A szobrot alkalmasint a jövő évben állítják föl.

— **Felolvasás.** *Duna-Adonyi* levelezünk írja, hogy az ottani katolikus körben a dalárda közreműködésével husvét hétfőjén d. u. felolvasást fognak tartani, melyre *Bajzák* István főtanító ur volt szíves vállalkozni. Az érdeklődés igen nagy.

— **A magyar ember kérése.** *Bécsből* jelentik, hogy tegnapi délután, a mikor a király *Mária Valéria* főhercegné és leánykája *Erzsébet* főhercegné társaságában a schönbrunni állatkertben sétált, egy magyar ruhás lépett eléje és magyar nyelven arra kérte, hogy hallgassa meg kérését. A király jóakarattal megmagyarázta a kérelmezőnek, hogy a kabinet-irodához kell fordulnia.

— **Krisztus a keresztfán.** A *Fessty-féle körkép* társaság új körképét, melynek czíme: „Krisztus a keresztfán”, tegnap délelőtt mutatta be az újságíróknak. A hatalmas méretű képet müncheni piktorok festették meg, azok, kik *Paglheim* híres, hasonlótárgyu festményén segéd-

mekekről, a kik nagygyáá nőnek s ő ott áll köztük mint anya? ...

A nap lebukott a Gellért-hegy mögött, szellő susog a száraz galyakon s oly rémes halk suttogása: „Via dolorosa.”

Lassan ballagtam hazafelé. Olyan fáradt, olyan szomorú voltam, mintha ezer szenvedőnek bánata és szomorúsága gyűlt volna a lelkembe.

Egy év telt el azóta.

Ma már nyoma sincs rajtam a nehéz sorvasztó betegségeknek. Egészséges vagyok. És midőn a nagyheti gyászünnepeket látom, lelkemet mégis elfogja ismét a szomorúság, a sok-sok szenvedő embernek, a sok gyöngye és tehetetlen embernek bánata, keserősége. A midőn visszagondolok az elmúlt év nagyhetére, midőn újra eszembe jutnak azok a gondolatok, melyek akkor elfogtak: a via dolorosának száz és száz más változata tárul fel előttem, melyek rövid időn belül sűrű egymásutánban panaszoltattak el előttem.

Mesébe illik, ijesztő rémmesébe. a minővel nem gyermekeket, de felnőt embereket lehet elmémitani. Mesébe illik, — valónak hihetőnek, hogy egy civilizált államban olyan dolgok megtörténhessenek, a minők százával megtörténtek itt. Elborzadt a lelkem, midőn e rettenetes lánczolata a panaszoknak végig szántott rajta, s undor és gyűlölet fogott el a gazok iránt.

Mikor régi évtizedes, elévült panaszokat, megtorolhatatlan gazságokat hallottam; midőn keserves zokogás közt takadtak fel ezek a régi keservek, az emberi érzés kétségbeesetten vergődött lelkemben, s át sirt rajtam a szenved-

keztek. A mai vernisdsage-on nagy és diszes publikum volt együtt, mely sokáig gyönyörködött a festményeken. A vendégeknek *Fessty* Árpád f stömüvész, a társaság igazgatója és *Adorján* titkár, szolgáltak beható felvilágosítással.

— **A honvéd póttartalékosok fegyver gyakorlatai.** A honvéd póttartalékosok az idén nem vonulnak be az őszi gyakorlatokhoz, hanem csak a nagy hadgyakorlatok befejezése után hívják be őket. A honvédelmi minister ezen intézkedése igen helyes, mint hogy a póttartalékosok nagyobb része a földművelő osztályhoz tartozik vagy pedig, mint családfentartó, részesül ama kedvezménybe, hogy a tényleges három éves szolgálat alól felmentetik. E kedvezmény értékét azonban a minimumra szállította le eddig ama körülmény, hogy a póttartalékosokat tavasszal vagy nyáron, a legsürgősebb mezei munkák idején hívták be a fegyvergyakorlatokra. E vizsátságot a honvédelmi minister ezen intézkedése legalább ez évre megszüntette.

— **Mi van a városházán?** A husvéti ünnepek nagyon kapóra jöttek Havranek polgármesternek, a ki most semmit sem csinál, az az erélyes működését egy héti tartó pihenéssel kezdte meg. Majd meglátjuk, hogy pihenés lesz alkalmunk újabb részletekkel szolgálni, a pihenő vizsálatról. Most csak azt említjük még fel, hogy *április hó 20-án* a város rendkívüli közgyűlést tart, melyen fizikálrag a katonai csapatkórház ügyével fognak foglalkozni.

— **Lueger polgármester.** A mi előre látható volt, most bekövetkezett: *Lueger* lett Bécs város polgármestere. A nagy izgalmak idején meg nem erősített *Lueger*, helyettese *Strobach* lemondván nemrég a polgármesterségről, a városi közgyűlés *Lueger* alpolgármestert választotta meg helyére. A király — mint egy bécsi távirat jelenti — tegnap megerősítette *Lueger*t, a ki ezuttal harmadszor választott meg Bécs polgármesterévé. Az esküt április 21-én teszi le.

— **Bizottsági tag választás.** A városi közigazgatási bizottságban *Felmayer* Károly halála folytán tudvalevőleg egy állás van üre-

dedésben, mely legközelebb lesz választás utján betöltve. A közgyűlés tagjainak nagyrésze *Kováts* István megválasztása mellett van, ki csakugyan megérdemli a bizalmat, mely személyre iránt nyilvánul. A közügyek terén szerzett érdemei már régen kívánatosá teszik, hogy *Kováts* a közigazgatási bizottságnak tagja legyen.

— **A századvégi erkölcsök szerencsétlen kinövése,** az öngyilkosság elrettentő mértékben szedi áldozatait. Rövid időközben már a harmadik szerencsétlen dobja el magát az életet, hogy gyáván s okatlanul kikerülve embertársai itéletét, bűneit a legnagyobb bíró elé vigye. *Özv. Peresstegei Nagy* Istvánné, 36 éves asszony f. hó 15-én délelőtt 9 órakor Sörpincze-utca 18. sz. alatti lakásán kamrájában egy gerendára felakasztotta magát. Állítólag egy fiatalemberrel volt viszonya s hogy bizonyos elkerülhetetlenül bekövetkezendő esemény el ne árulja szerelmüket, a szegény elől a halálba menekült. F. hó 16-án délután 4 órakor temették. Hat árva gyermeket hagyott maga után.

— **Megszurta magát.** A szülők vigyázatlanságának már mily számtalanszor volt áldozata kis gyermekük s mégis nem tudnak a szülők abból okolni. *Klein* Zsigmond, Simor-utczában lakó kárpitos kis leánya, Malvia, szerdán csak kevésbé mult, hogy áldozatul nem esett az anyja vigyázatlanságának. Szerdán délelőtt a kis leány anyjától kenyert kért s az adott is neki, de a kést az asztalra tette, honnan a kis leány elvette, vele a kenyert darabolta s úgy ette. A kenyérral és a késsel kezében kiment az udvarra, hol véletlenül megbottolt s elesett, a kés pedig, melyet a kezében tartott, az álla alatt behatolt egészen a felső szájpádlásig. A szülők, kik azonnal észrevették gyermekük szerencsétlenségét, dr. *Bierbauer* Viktor főorvost hívtatták el, ki a kis leány sebéit bevarrta s rögtön ápolás alá vette. Csak a gyors segélynek lehet köszönni, hogy a kis leány, dacára a nagy vérvesztésének, életben maradt.

— **Az amerikai Tatrangi Dávid.** Erősen amerikaias izű szenzációs hírt röpit világra a New-York Herald, ez az egyébként komoly és megbízható újság. Mintegy félvéssel ezelőtt rövid táviratban közölték az európai újságok, hogy az amerikai *Omaha* város egyik polgára föltalálta azt az anyagot, mely könnyűségénél és szilárd-

dőknek minden bánata. Mikor hallottam a tönkre tett élet panaszát, családi tragédiákat s elrabolt erkölcsnek kétségbeesett jajongását: emberföltötti erővel szerettem volna lesújtani a bűnösökre, hogy megsemmisítenem őket.

Nem tudja az, a ki nem volt hasonló helyzetben, minő állapot az, midőn borzalmas bűntényekben fordulnak hozzánk elégtételért, olyan bizalommal a minőt emberek iránt ritkán szoktak érezni, s midőn égbekiáltó igazságtalanságok megtörténtét halljuk, melyeknek elkövetői felemelt fővel járnak, s lenézik a rongyos ruhájú becsületes embert.

Hallottam panaszt, mely családok életét tette tönkre, hallottam földönfutóvá tett emberek szomorú történetét, de nem hatott rám egyik panasz sem úgy, mint a midőn az eltiprot ártatlanság jajtult föl keservesen.

Az élet lehet hozzánk mostoha. Csapásra csapás jöhet s a ki ma gazdag ember, holnap lehet szegény. Ez az élet váltakozó szerencsénének, a sors szeszélyes munkájának is lehet eredménye. Bekövetkezik igen gyakran önmagától, nem elkerülhetetlen, hogy a gonosz kezek avatkozzanak belé. Összeszorult a szívem, ha ily szerencsétlenséget hallottam elmondani, s felháborított, ha a nyomorúság előidézése emberkétől eredt, hivatalosn működő emberkétől.

Ha családi tragédiák, évtizedes bűnök fakadtak fel irászatalomnál, a mely merev hallottá tett embereket, nyomorékká egyeseket; szántam a szenvedőket s fellázadt a vérem tudatára annak, hogy a hivatalos hatalom rosszulnata, vagy bűnös hanyagsága miatt megtorolatlannul maradt a bűn. De az élet számtalan esettel szolgál, hogy a halál s a bánáság önmagától véletlenül is jön. Mint ép ember

elmegek sétálni s egy bomladozó házról egy cserépet sodor le a szél, a cserép fejemre hull, s abban a pillanatban halott, vagy nyomorék lehetek. A halál ott settenkedik hátunk megett, sohasem tudhatjuk mikor öl át.

De a midőn az eltiport ártatlanság jött panaszra, mikor az elrablott becsületek emeltek vádat előttem: akkor megutáltam magát az életet is, a mely fölszínen tart olyan embereket, a kik a becsület elrablását, az erkölcsök eltiprását napirendün tartják.

A megtörténtet meg nem történtté tenni nem lehet! Ez a via dolorosa! A kálvária óta, ez az egyedüli igazi via dolorosa!

Az életben sokat veszthetünk, de pótolhatatlan veszteség csak akkor ér, ha a becsületünket veszítettük el. Mert a becsület olyan, mint a hatyu, a mely elpusztul, elemesztzi magát, ha csak egy kis folt is esett rá.

Mikor hallottam a panaszt, hogyan dobott a bűn karjaiba, az aljas, elvetemült bűn karjaiba a gyöngye és gyáva; a midőn hallottam, hogy az iskola padjaiból miként hurczolták a tizenkét-tizenhárom éves leánykakat az erkölcsi gillotin alá, lelkemet az undor e rendszer iránt s a gyűlölet annak támogatói ellen, olyan mértékben öntötte el, hogy ha tudtam volna, hogy utam a cizkkek révén egyenesen a börtönbe vezet, még akkor is minden habozás nélkül megírtam volna azokat.

Az elrablott becsületet visszaadni nem lehet, és ha ezer életük volna a gazoknak, levezeknek akkor sem tudnák. Nem állanak a vilálmok rendelkezésemre, nem zuzhatom össze a gazokat, de a mit Isten erőműl adott, a mit a sors hatalmam alá rendelt, mind azt felfogom használni a jövőben is.

ságánál fogva alkalmas a repülés problémájának megoldására. Ugyanaz az anyag, amely a Jókai A jövő század regényében ichorok nevű lett el. Az újságok azóta hallgattak a találmányról. De néhány hónap óta amerikai lapokban hol itt, hol ott jelentek meg csodálatos, fantasztikus híresképek egy repülő hajóról, mely zugva halad a városok fölött, hatalmas villamos reflektorából fényözönt hintve maga körül. A New-York Herald most egybefoglalja a csodálatos aerodromon légi utjáról szóló följegyzéseket. Orsó alaku hajó, szárnyak s vitorla nélkül. Messzelátóval észre lehet venni, hogy a belsejében több ember van, akik láthatólag jól érzik magukat. Ötszáz-hatszáz méter magasságban szeli a levegőt ez a hajó s ezen és ezen látták már, sőt le is fotografálták. Omaha államban látták először, Kansas lakói. Majd Everest felé suhant, tegnapelőtt pedig Chicago fölött lebegett, a hől megjelenése ropant izgatottságot okozott. Éjszaka reflektorából óriás sugárözönt szűr le a földekre, úgy, hogy némely falvak lakói halálos rettegésben vannak s azt hiszik, eljött a világ vége.

— A dúvadak megmérgezése. A belügyminiszter rendeletet bocsájtott ki valamennyi törvényhatósághoz, melyben elmondja, hogy tapasztalatai szerint a dúvadak megmérgezésére szolgáló engedélyek kieszikölése végett a hatóságokhoz beadott kérvényeket ezek gyakran oly késedelemesen tárgyalják, hogy idő közben a mérgezésre alkalmas idők az elmúlik s így a költségek s a fáradság kárba vesznek, de meg a vadtényesztés is kárt szenved. A minister most nyomatékosan hangsúlyozza, hogy az ily természetű kérvények mindenkor sürgőseknek tekintendők s ehhez képest soron kívül intézendők el.

— A pestis és éhínség. Indiában a pestis és az éhínség még most sem csökken, sőt egyik-másik helyen terjed is. Kalkutta például még mindig vérszentes. Ellenben Delhi-ben és Oudiban pestis megbetegedések fordultak elő, a mi Bombay lakosságát újabb rémületbe ejtette. Az éhínségek javára mindenünne gazdag rakományok érkezik s az időjárás is hűvösebbre fordult, a mi a pestis terjedésének megakadályozását elősegíti. A pestis tanulmányozására Koch berlini tanár, a híres bakteriologus tegnap érkezett Bombayba.

— Gazdátlan kutya. Csáksáberény község elöljárósága értesítvénye folytán Székesfehérvár rendőrfőkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy

Ime a nagy hét, ez az én nagy hetem! Szomorú és kietlen, ezer szenvedőnek keserve gyűl össze a lelkemben. És a midőn visszatekintek a múltba, kétségbeesetten tekintek körül a jelenben s szomorúan ismétlem számtalanszor: Oh Via Dolorosa! — hogy egy város is járhat a te utadon!

Kétezer éve lesz nemsokára, hogy a Golgothán lejátódott a világ legnagyobb tragédiája. A „Via Dolorosa” átszenvedte az Isten fia, aki megmutatta nekünk, hogyan kell tűrni megadással s a hitbe vetett erős bizodalommal. Mi a világnak összes szenvedése az ő nagy szenvedéséhez? Mi a tőrök összes türelme az ő türelméhez? Ez legyen példa nekünk, kik a mi kis Via Dolorosainkat járjuk, mert úgy szenvedni, mint ő szenvedett; úgy meghalni, a mint ő halt meg: csak Isten fia tehette.

És te az élet tövises útján járó ember, ki szenvedsz önmagadért, családodért, nemzetedért; ha roskadó térdeid megosoklanak; ha érzed, hogy a szenvedést már nem bírod tovább: nézz fel a véres keresztre, nézd a szenvedő Isten fiát, mily néma megadással hajítja le fejét a keresztfán; nézd, mily kínok között halt meg ő az egész emberiségért. Ninos fájdalom, mely ne enyhülne a legnagyobb szenvedő látásán.

És ma, midőn tömjénfüst száll az égnek s Hozsanna zendül minden ajakon: erősödjön meg a te lelked a szenvedésben; enyhüljön minden bánatod, hisz a Golgotha nagy szenvedője feladatott s bármily súlyos Via Dolorosán járjunk is az életben, vigasztalódjunk, mert mi is föltámadunk!

Grünfeld Gábor Csáksáberényi lakosnál egy kávészíni, hosszú szőrű zsetter vizslakutya utközben hozzászegődött és mai napig is nála van; az eb tulajdonosa a városi kapitányi hivatalnál jelentkeztek.

— Fodor József fényképészete. Mind azoknak, a kik hű és szép kiállítású fényképeket akarnak készíttetni, a legmelegebben ajánljuk Fodor József fényképész műtermét, mely várkör-utca 2. szám alatt van az izr. imaház mellett. Ez a tehetséges fiatal fényképész rövid idő alatt valamennyi helybeli versenytársát felülmúlta úgy felvételeinek hűsége, mint azok gondos és előkelő kiállításával.

* Van szerencsem a nagyérdemű vevő közönség b. tudomására hozni, hogy a tavaszi idényre a legszebb és legdivatosabb női rubakelmék és kész felöltők rendkívül nagy választékban magérkeztek. Bátorkodom becses figyelmébe ajánlani üzletemet megtekintés végett, hol meggyőződést szerezhet, hogy úgy választék, valamint árak tekintetében bármely fővárosi kereskedővel versenyképes vagyok. Becses látogatását elvárva tisztelettel Steininger Sándor, Székesfehérvár, Nádor-utca 19.

— Egyházi szerek, zászlok, miseruhák, keresztutú- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánlkozok Szűts és társa, a bibornok-érseki és Magyarországi herceggprimásának udvari szállítói. Budape ten, IV., Kossuth Lajos-utca.

Irodalom és Művészet.

Jókai Mór újabb kötete. Az „Athenaeum Olvasótára” sorozatában Jókai Móról egy új kötet jelent meg, czíme „Ne hagyj magad! és egyéb elbeszélések.” Nincs talán oly életviszony, a melyből Jókai Mór ne merített volna már tárgyat regényeihez és ebben mégis új forrást nyitott; egy eddig ismeretlen térről, a fővárosi telekspekuláció, e legmodernebb életviszonyból vette a „Ne hagyj magad” tárgyát és hőseit. Eppen azért oly üdék, oly eredetiek ezek a

közöttünk élő fővárosi alakok, kik most mint regényhősök vonulnak fel előttünk, habár a mindennapi életben oly sürrien találkozzunk velük. Ezeket a rideg, önző jellemeket Jókai kiapadhatatlan humorral rajzolja meg, sőt még rokonszenven érzünk a magát teljesen agyonépítő és agyonspekuláló becsületes heftesmester iránt, kit az u. n. házépítő bankok és nagyzó családja, fényűző leánya tesznek tönkre. Ezen kívül még Jókainak három elbeszélése van ebben a kötetben, egymint „A jedikulai rab” és a „Keleti regék” Jókai ragyogó phantasiájának leghálásabb teréről, a török világból merítve. „A bosznia huszárkaland”-ban pedig egy igen kedves és vonzó adomát mond el egy magyar huszártiszt naplójából. — Ugyancsak az „Athenaeum Olvasótárában” Budapest, most jelent meg „A kalandornó” világhírű regény, melyet angol eredetiből Székely Irén fordított magyarra és pedig oly sikerülten, hogy ennek a nagyvilági kalandornónek eredetiére csupán szövevényes életviszonyaiból ismerünk rá. Különbben majdnem eredeti magyar regénynek kellene tartanunk ezt a zamatos magyar fordítást. Egyes kötet ára vászonkötésben 50 kr.

Két új zenemű jelent meg ismét a budapesti Klökner Ede zeneműkiadó cég kiadásában. Az első: Három idilli erdőkép. 1. Árva leány panasza. 2. Eprész leány dala. 3. Virágzés. Magyar irányban, zongorára két kézzel. 1d. Abrányi Kornéltól e három bájos zenekép, a mely hivata van a zenevilág figyelmét nagy mérvben felkölteni, egy jellemző sajátága, mint tiszta magyar dallamossága s tetszetős formái kidolgozásánál fogva. A hazai szalonzeneirodalom legtágazabb az új zeneművel, mely újabb bizonyosságot tesz az épp jubiláló ősz mesternek még mindig gazdagon buzogó dallamerejéről és költői ihlettségéről. Mind a három kép kedvezzen darabja lesz nemsokára a zenei világnak. Az új művet tisztaság és szabatoság jellemzik. Ára 1 forint 40 kr. A második: Yvon Ch.-nak „Aurora pas de quatre” című angol négyes tánca. 1d. bájos, behelgelő dallamosság! és Yvon tánczeit általán jellemző pikáns harmonizációjával az éppen divatban levő táncnak legsikerültebb zongora-kiadása. Ára 75 kr. Mindkettő a fentemlített kiadóhivatalból rendelhető meg.

Magyar regénytár. A Könyves Kálmán irodalmi részvénytársaság kiadásában megjelenő Magyar Regénytár című vállalata csak nem régiben fejezte be 9-ik füzetében Pierantoni-Mancini Grazia Costanza című regényét s ugyanabban a füzetben megkezdte gróf Tolts-

Föltámadás.

Irta: Helionc.

Ott ácsorog a ház előtt. Félve néz be a kapun, a mint el-elshun előtte, nem látja-e valaki?

Nem mer bemenni!

Pedig most már ide tartozik, ez a legújabb otthona. Keserű vonás húzódik el szája szögletén arra a gondolatra: otthon! Volt-e neki, lesz-e neki valaha?!

S a mint borus tekintete végigsiklik a falu tiszta utcáján, úgy átdereng lelkén valami homályos sejtélem, mintha már látott volna ilyen szép fehér egyszerű házakat, előtte a terebélyes nagy akáczfákkal s vidáman játszó gyermekcsoporttal. Egy régi kép a múltból, elfelejtett dajkamese, édes altatódal felújuló emléke rezdül meg szívében.

A szegény kopott árva leány remegő kézzel simítja végig halovány homlokát.

Mintha valamikor az ő játékat is őrizte volna egy gyöngéd jó anya szerető tekintete. Tatán, — valamikor, réges-régen!

Olyan régen, hogy már nem is érzi annak a boldogító fénynek áldó melegét. Az az éltető sugár, mely az ő zsenge gyermekvilágát beragyogta, kihűlt — odavan — nem támad föl többé soha.

És ma van pedig a szent föltámadás magasztos ünnepe.

Elfojtja torkát a kínzó keserűség. Miért kell neki annyit szenvedni, küzdeni? miért oly elhagyatott, nyomorult? miért nem könyörül rajta Isten, ember? Miért? Ha neki valaki erre megtudna felelni!

Apró kis jószág volt, egy csöp kis gyermek, — nem sokkal nagyobb, mint azok a beszélő viaszbabák, — mikor már örökre besötétült felette minden.

Nem is tudja jól, hogyan történt, egyszer csak a kedves otthonból új, idegen helyre jutott. Anyjának mostoha testvére vette magához. Közönséges, durva emberek, sok gyerekkel, kevés keresettel.

Éhezett, fázott, ütiég volt a jóra való oktatás, a mi azonban mindig más irányba fordult, egyszer így — máskor amúgy, a hogy a helyzet magával hozta. Tíz éves lett ilyen körülmények között. A jó magának csirái elfojtva benne, testben. lélekben elhanyagolt vadoncz.

Ekkor atyjának egy rokona előkereste s kivette a posványból. Jómódu, gyermektelen házaspár, a kik unták magukat egyedül.

Az asszony örvendett az új szórakozásnak s nagy buzgalommal fogott hozzá a nemesítéshez. De hiába, a gyermek lelke nem vehette le oly hamar és könnyen a hozzá tapadt hibákat, mint testéről a rongyokat.

Sok idő, sok türelm kellett ahhoz, s ha a nagyságos asszony előbbiben feleslegesen is bővelkedett, annál kevésbbé dicsekedett ez utóbbival.

Pedig a leánykában megvolt a jóakarát és igyekezett megjavulni, megváltozni, ledobni azokat a belérögzött rossz szokásokat, de mit ért, ha a nagyságos asszonyban hiányzott a szükséges kitartás.

Nagyon fárasztó, nehéz mulatságnak tartotta a jótékonyág gyakorlatát s hamar beleunt.

Rossz, buta teremtés, semmire se való, ő bizony nem kilindkíve vele tovább, jelentette ki.

toj Leó kitünő regényét, *Ijics Iván halálát*. Ez a rendkívül érdekes regény, mely egyike a világhírű regényíró legkitünőbb művének a Magyar regénytár most megjelent 11-12. füzetében folytatódik. A rendkívül diszes kiállítás nagyban emeli Putaky László sikerült illusztrációi. A Magyar regénytár egy-egy füzet 15 kr. Megrendelhető Budapesten a Könyves Kálmán könyvkiadó-vállalatnál.

A „Zenélő Magyarország” zenemű-folyóirat április 15-diki VIII. húsvétii füzet a legérdekesebb zenemű-ujdonságokkal jelent meg. E füzet tartalmazza: 1. A „Gyimesi vadvirág” új népszimnű legszebb népdalát, a „Süt a mama pogácsát.” — 2. Gaál Ferencztől „Arabesque” című bájos salon apróságát. — 3. Szent-Gály Gyula „Románcaztát.” — 4. Yvon Ch. „Piros tojások” című pikáns polkamazurkáját, — s 5. Schütt Ede „Humoresque” salondarabját. Ily gazdag választékát adja a legjobb zenemű-ujdonságoknak a „Zenélő Magyarország” minden egyes füzeté, mely zenemű-folyóirat ma már a legnevesebb zeneszerzőink legelkelőbb gardáját csoportosítja maga köré. Minden füzet 10-10 oldaldal zenét ad. Egy-egy füzet ára bérmentes küldéssel 22 kr. Hát ily füzet képez egy negyedévi folyamat. 60 oldal zenével 1 frt. Előfizetheti a „Zenélő Magyarország” kiadóhivatalában, Budapesten, VI. Csengeri-utca 62a., honnan megismerésre mutatóvényszámot bárki-nak ingyen és bérmentve küldenek.

Törvénytörvények.

— „Állam nélkül.” Dr. Smitt Jenő, a kiváló filozófust Hammersberg Jenő királyi főügyész sajtópörbe fogta az *Allam nélkül* és az *Ohne Staat* című folyóirataiban, magyar és német nyelven megjelent anarkisztikus cikkei miatt. A királyi törvénytörvény tárgyalási határnapul ez ügyben május 10-ének délután három óráját tűzte ki, mikor is Smitt dr. az államforma elleni, a törvény kötelező ereje és az alkotmány tényleges gyakorló ellen való izgatásért fog törvényt állani és így érdekes eszküdtzéki tárgyalásra van kilátás.

egy napon a férjnek, a ki nem sokat törődött tovább az árvával. Ki fog lelkiismereti dolgot csinálni abból, ha egy haszontalan dudva elpusztul, kivész, ha az utzáli katángkórót belelep a por, mely korán elhervasztja szirmát, levelét. Ugy is sok van a világon.

és adták tovább és ment házról-házra az apátlan, anyátlan, elhagyott gyermek. Eleinte szelid alázattal, szinte ragaszkodással. De nem talált egy résztvevő kebelre, melynek szeretete enyhé fényt hintett volna magános, sötét útjára. Türelmes szenttelenül, megunták hamar, siettek tudni rajta.

Oh, be keserű az a kegyelemkenyér, be nehéz az élet 16 évek tavaszán, korán hervadni, szeretet melegt nem érezve, éltető derűt nem élvezve!

Összeszorítja keményen színtelen ajkait. Szemeiben szemrehányó vád, a végzet, élet, világ ellen! . . .

Hízen rajta nem mult jónak lenni; ha kiülték szívében a nemes érzést, ki nem fejlődhetett a sátnya bimbó virággá.

Ugy érzi most, hogy benne is megvolt mindaz a fényes gyöngy elrejtve, a mi másokban. Hogyan lettek volna azok láthatók, ha nem kereste, nem kívánta senki. Keresetlenül, elhanyagolva lassan alámerültek a szív legmélyére s belepte őket az iszap. — Eltemetett régen lelkében minden jót és szépet. Minek is támadnának föl e rut, hideg, önző világban?

Ott áll a ház előtt és nem mer bemenni. Hiszen ez utolsó kísérlete végső reménye.

Szinte reszket a gondolatra, hogy ez is meghiusul.

Mi lesz akkor? A rokonokat végig szenvedte már mind; járt nagy városokban, fényes

VEGYESEK.

A holland királynő apprehenziója.

Semmi sem illusztrálja jobban, mily fiatal még a hollandusok királynője, mint hogy haragszik, ha fiatalítják. Az amsterdami lapok írják ugyanis, hogy a királynő nagyon megnehezelt, a miért holland postabélyegeken most is gyermekként van ábrázolva. Kivánsága folytán legközelebb már új postabélyegeket jönnék forgalomba Hollandiában, melyeken a királynő már mint nagy leány lesz látható; csak hogy gyanus az a nagyleányság, mely ennyire azon van, hogy a világ tudomást vegyen róla.

Uj platinatempel. Az iparban és tudományos vizsgálódásokban sokféle platinát használnak a platinát, melyet főképen az urali bányákból (Nisnij — Tagliszk, Jekateringburgból) hoznak a földszíre. Most azonban egy új platinatempel felfedezésének a híre érkezik hozzánk Ausztráliának Uj-Dél Wales nevű részében ugyanis nagy kiterjedésű platinatempelle akadtak, a hol platinatartalmu ólom 7-8 kilométernyi hosszúságban 20-50 méternyi vastagságban fordul elő. Valószínű, hogy ez új lelet olcsóbbá teszi majd a hasznos fémeket. Az Ural-hegység bányáiban jelenleg a lehető legfokozottabb munkásságot fejti ki s a bányák évek sorára elvannak még látva megrendelésekkel.

A gyermekek védelme. Angliában már régóta vannak állatvédők egyesületek, de a gyermekek védelmével csak a legujabban kezdenek valamiképpen törődni, a bár legalább is oly mértékben van rá szükségük mint az állatoknak. A gyermekek kínzásának megakadályozása végett nemrég megalakult egyesült kimutatásai szerint ugyanis a legtöbb öt évben 11.960 esetben volt alkalma a nyilvosságának egy-egy megkínzott gyermekkel foglalkoznia és kizárólag 1036 esetben ítélték fogházbüntetésre. A Contemporary Review már 1896-ban megírta, hogy Angliában minden évben átlag 12.000 gyermek esik az anyagsínálás áldozatává. Hogy ez az üzlet mennyire virágzik, mutatja a következő példa: Egy hírlapíró, hogy a dolog mibenlétéről meggyőződjék, egy hirdést tett közzé, melyben 5-10 frtot ígért annak a ki egy gyermeket örökbe magáévé fogad. Mintegy négyzáz ajánlat érkezett a felhívásra, tehát majdnem félezer ember akadt, a ki késznek nyilatkozott egy gyermeket örökbe fogadni, helyesebben: magára vállalja, hogy kipuhtítja a világból. Mert ez a kis öszszeg csak vérdíj lehet, a hogy azt egyik fő-angyalcsináló Ellis-Waters a törvénytörvény előtt nyíltan meg is mondta. Ugyancsak ő vallotta meg, hogy az an-

gyalcsinálók e díjon kívül még más jövedelmet is huznak a gyermekegyikösszágokból. Az elpusztítandó gyermekeket ugyanis mintha csak hőmezővásárhelyi minta szerint járnának el, beiratják különböző temetkezési egyletekbe és mikor a kis áldozat befejezi rövidre szabott földi pályafutását, innen is gyarapodik a vérdíj. Az anyagsínálás különben korántsem angol speciálitás és Magyarországon is nagyban virágzik. Néhány év előtt indult is mozgalom e szégyenletes állapotok megszüntetésére, de azután minden a régi-ben maradt, jól lehet a dolog nagyon is megérdemli, hogy foglalkozzanak vele és cselekedjenek ellene.

Varus kardja. Érdekes lelelre bukkantak nemrég a németországi Habitswalde mellett. Van ott egy halom, melyet, a történelmi följegyzések tanúsága szerint, Germanikus katonái hánytak föl és a mely alatt Varus tönkrevett hadserege porladozik. A halom alapján legutóbb ásatásokat rendeztek és ezek során egy kisebb fajta kőkoporsót találtak, mely egy méter hosszú, 50 centiméter széles és 35 centiméter magas. A koporsó fedelének eltávolítása után, a belsejéből egy bronzgyűrűs kard került napvilágra, melynek pengéjén világosan olvashatók a következő jegyek: Qu. V. III. L. M., a mit az archeologusok úgy magyarázhatnak, hogy ez Quintillus Varus trium legionum magister rövidítése. Ez volna tehát a kard, mely a római legiókat a romlásba vezrelte.

Szemlelmezés a Röntgen-fényvel. Különös játékra használja fel egy Radiguet nevű párisi mechanikus a Röntgen-sugarakat. Kiindulva abból a tapasztalatból, hogy a Röntgen-fény behatása alatt a porcellán tárgyak gyöngön phosphoreszkáló fényben tűnnek fel, arra a gondolatra jött, hogy e rejtelmes sugarakat kísérletes mutatóvénokra használja fel. A mutatóvén a következő: A néző egy kis asztal mellett ülő urat lát, a ki egy gyertya világánál vacsoráját költi el. A gyertya hirtelen elalszik és ekkor az asztal másik végén egy csontváz látható, a mely bár szék nincs alatta, ülő helyzetben van és koponyája felett egy sereg kesztyűs kéz nyúl fölfelé. A magyarázat az, hogy a vacsoráló urral szemben, de egy függöny mögött tényleg van egy csontváz, a mely zinknifaltal van bekenve, ugyszintén a kesztyűs kezek is és mindez a Röntgen-sugarak behatása folytán, a függöny ellenére is látható lesz, míg az ur, a ki nem érnek a sugarak, eltűnik a nézők szeme elől. A mutatóvénban tehát semmi természetellenes nincs, de azért mégis megröszszongtatja azokat, akik nem tudják, hogy micsoda mechanizmus állítja szemök elé e látványt.

A harangok kongnak-bongnak, a kórmenetben áhitattal zengik: „Hála legyen az Istennek!” A meggyőtrött szegény teremtés szívében is föltámad a rég eltemetett mult édes emléke, minden szép és jó érzéseivel együtt; elenyészik az élet sok átszenvedett keserve egy szebb jövő üdvözítő hitében, reáborul arra a nemesen érző kebelre és sir — sokáig, — keservesen . . .

Gondolatok.

Vessétek meg a szerencsét, mert nincs más célja, mint hogy lelketekre bilincseket rakjon.

Szeretni könnyű, szeretettetni nehéz.

Az idő maga a gondviselés.

Az élet vigjáték azok előtt, a kik gondolkodnak és szomorujáték azoknak, a kik éreznek.

A halandók életének vezére és parancsolója a lélek.

Sem az alak, sem az erő nem tesz bol-doggá az embert, hanem az igazságszerető, nagy és jó lélek, mely az emberi testbe az istenség-ből tévedt.

Nem a tied, amit a szerencse tett a tiedd.

Vigabbak azok, kikre a szerencse sohasem mosolygott, mint azok, a kiket elhagyott.

uri házakban s most oly fáradtnak érezte magát s úgy vágott itt ez igéytelen falucskában megpihenni. Mintha itt közelebb lenne az Isten, szebb az élet, jobb az emberek.

S a szerény hajlék küszöbéről itt csak egy baráti kéz nyul felé.

De hát a hol a vér elhallgatott, remélhet e ott többet a barátsági, szívtől, mely szánya nézte kínos vergődését, mely hivta, csalogatta megához?

Nem ígért sokat — mint a többiek — csak csendes otthont rokonszívet. De hát nem is vágott ő egyébre, csak nyugalomra, pihenésre.

Megkondulnk a harangok, a tavaszi levegőn át szent szolozsma hangja redtül át: „Hozzána, föltámadt az ur! — Halleluja! — Halleluja!”

Valami megnevezhetetlen érzés száll az árva szívébe. Önkénytelenül is imára kulcsolódik a keze.

Hát az föltámadhat-e, a mit ő eltemetett? . . . Lehet-e hinni, remélni szeretni? . . .

Rátapad a keze görcsösen a kilincsre, s belép a kapun.

Ősz haju, szelid, jóságos arczu nő várja s jön eléje.

A leány ajkára nem jön semmi hang, de a néma kétségbeesés szemében, elmondja a mult csalódást, szenvedését, el a szívében háborgó kétséget, reményt, s azt a sok megnevezhetetlen fájdalom, mely szívet előnti, — mindent, — mindent! Az öreg nő megérti.

Kiolvassa a kizott lélek könyörgését, a remegő hitet, habozó reményt; s kitarva karjait, magához öleli meleg részvétellel, igazi szeretettel az elhagyott árvát.

Közgazdaság.

Csöd-tömeg-eladás.

A kereskedelmet s ipart annyira jellemző tisztességtelen verseny elleni panaszok közt nagy szerepet játszanak a csak szünetelt csöd-tömeg-eladások, a végkiárulások különböző nevei s az igazi csöd-tömeg-eladások. Sokat panaszkodnak a végkiárulások azon nevei ellen, melyek valamely üzlet átadása előtt vagy után s melyek az üzlet helyiségek tervbevetett újboli kitépése előtt szoktak megtartani; az éjfajta végkiárulások gazdasági oldalára már alig érdemes reflektálni, mivel ezek a reklámnak azon kiköptt fegyvereihez tartoznak, melyeket a vevőközönség már nagyon kiismert. Tény azonban, hogy a csöd-tömeg-eladások nagyon felszaporodtak, s hogy a csödesetek okát kutatni s következményeit mérlegelni nem lehet közbübs dolog előttünk. Megtörténik, hogy a végkiárulásnak a kereskedőre nézve szükséges okból minden áron meg kell történnie, s a közbübség egy része a végkiáruló kereskedőnél szerzi be szükségleteit — rendes beszerzési forrása rovására, még többször saját zsebének kárára. Az is elő szokott fordulni, hogy kereskedők veszik meg a csöd-tömeg összes anyagát s még mindig nyereszkeskednek rajta, habár ezzel súlyosan károsítják meg a tisztességes kereskedőt s iparost. Egy harmadik, a tisztességtelen verseny szolgáltatásban álló eset, hogy a csöd-tömegvétel arra használják, hogy ezzel egyidejűleg máshonnan is beszerzett teljes árú kőtnek a fogyasztó közönség nyakába. Ezzel a bevásárló közönséget ámitjuk, a konkurrenset pedig károsítjuk.

Mind Ezeket a bajokat azonban még lehetne orvosolni. Nagyobb figyelmet érdemel azonban azon körülmény, hogy az igazi csödek száma az utolsó esztendőben ijesztő mérvben felszaporodtak. Ezek ellenében pedig nincs más orvosság, mint a csödeseteket minden áron orvossá, mint a csödeseteket minden áron lehetlenné tenni, vagy oly minimumra leszállítani, hogy az ezekből származó bajok a közérdeket is veszélyeztető módon ne legyenek érezhetőkké. A bukásoknak megbüntetése nem fogja a csödeseteket megapasztani. Sok esetben, miután a csöd-tömeg-eladás részben, vagy egészen már megtörtént, a felek kényszerkiegyezést kötnek, más esetben a csöd-tömeg-eladással üzött visszaélést végigjátszák, a nélkül, hogy a törvényszékeknek meg csak eszébe is jutna, hogy talán meg is kellene közelebbről vizsgálni, hogy milyen természetű csöddel van dolgunk.

Ha a bíróságnak nem jut tudomására a csalás, a hamis vagy elégtelen könyvvezetés, semmit sem tehet a csöd szélén álló kereskedővel vagy iparossal. Nem-e kell büntető cselekménynek tartani, ha egy fiatal vagyontalan kereskedő, támaszkodva neje kis vagyontkájára (mely azonban minden körülmény közt biztosítva marad) s a hitelezők jóhiszeműségére adósságra kereskedést nyit s egy-két év múlva, mely idő alatt a jó barátok s hitelezők rovására vig életet él, csödet mond.

Néha a dolog nem ér oly hamar véget. Vannak, a kik több esztendeig is kikerülik a katasztrófát. Annyi azonban bizonyos, hogy a sok kisebb, de a nagyobb csödek is oda vezető visszafelé, hogy a legtöbb kereskedő a szükséges anyagi erő nélkül kap bele az üzletnyitáiba. A gazdasági helyzet olyan azonban, hogy az üzleti haszon nem képesíti a kereskedőt arra, hogy családját tisztességesen eltartsa s kötelezettségeinek pontosan megfeleljen. — Szemrehányást szoktunk tenni annak a munkásnak, a ki a kellő anyagi erő nélkül alapít családot, hasonló szemrehányás illeti meg azt a kereskedőt s iparost, a ki üzletet nyit s családot alapít, anélkül, hogy bírná azokat az eszközöket, melyek az üzlet egészséges fejlődését biztosítanák.

De nemcsak a kereskedői világnak ezen fiatal s reményteljes tagjait kárhoztatjuk, hanem azokat is, a kik nekik hiteleznek. Az emberek minden áron üzletet akarnak kötni s egyszer s verseny terére lépve, nem igen szokták megvizsgálni, kinek adható árúhitel. Abban biznak, hogy majd csak fedezik magukat, még mielőtt

a veszteség kikerülhetetlen. Vannak, kik csak azért hiteleznek, hogy evvel lépve vezessék a konkurrenset. A konkurrenset ezt látva, szinte maga sózza az árúhitelt annak a kereskedőnek a nyakába, a kiből eddig nem bizott meg. Mindegyik természetesen abban bizik, hogy a másik fogja ennek kárát vallani.

Szóval a kereskedői eljárásnak van sok könnyelmű s tisztességtelen útja. Kiki tehát ennek tulajdonítsa, ha a rövidebbet húzza. Az önámítás pedig napirendben van. Ezek közt első helyen szerepel, hogy a hitelező azt mondja, amit az egyiknél elveszt a másiknál megnyeri ez tehát kiegyenlíti egymást. Mások meg avval vigasztalódnak, hogy az adós bukása nemcsak önéki, hanem a konkurrensének is fáj.

Mindebből pedig az következik, hogy csak a tisztességtelen verseny teszi lehetővé a könnyű üzletnyitást, melynek nyomában ott vannak a megszorodott csöd esetek. A helyzet javítását komolyan ha akarjuk, mindenek előtt a kereskedői tisztesség visszaállítására kell törekednünk.

* **Gazdasági állapotaink.** Az ideérkező német gazdák, kiket Magyarország mezőgazdasága iránt való érdeklődésük vezet közénk, érdekes munkát fognak kapni az orsz. magyar gazdasági egyesülettől. Az egyesület ugyanis, hogy a német gazdák ne távozzanak tőlünk abban a hitben, hogy itt egy zsirjában fuldokló országot láttak, a tényleges gazdasági viszonyokat ismertető munkát írat, mely Magyarország termelési viszonyait, szőlő- és borkészítését, kereskedelmi forgalmát, értékesítési viszonyait, birtokviszonyait, földjének eladó-dottságát s egyáltalán főbb gazdasági adatainkat fogja igazi képében az idegenek elé tárni. A munka, melyet Rubinek Gyula, az O. M. G. E. fűtitkára ír, bebizonyítja, hogy Németországba irányuló kivitelünk többlete, mai kereskedelmi szerződésünk fennállása óta mintegy 100 millió forinttal csökkent, s így a németeknek nincs okuk megbánni ezt a csak reájuk nézve hasznos szerződést. A munka eléjük tárja a németeknek, hogy már ma alig vagyunk kiviteli ország, így semmi okuk sem lehet félni a jövőendő szerződésektől, mert mi semmi esetre sem árasztjuk el a német piacokat nyereszterményeinkkel.

Szobafestő és mázólo

munkákat jutányos árban elvállal és gyorsan elkészít

VÉG GYULA

szobafestő és mázólo,

Székesfejérvár: Szarka-utca 3. sz.

Különösen figyelmébe ajánlja a nagy közönségnek szobafestéseit, melyek az ez időnyre érkezett ritka szép új minták alapján készítetnek.

Divatos és előkelő színek.

A szobafestészet szakmájába vágó kézi festészetek művészi kivitelben állítatnak elő.

Thonfestészet minden színben *

* és a legizlésebb kiállításban.

Megrendelések a legolcsóbb árak mellett a lehető leggyorsabban elvégeztetnek.

FOGORVOSI MŰTEREM

***** ÁTHELYEZÉSE. *****

Van szerencsém a nagyérdemű lakosság becses tudomására hozni, hogy FOGORVOSI MŰTERMEMET a

sas-utca 18. sz. Tóth Arthur-féle házban

(nádor- és sas-utcai sarokház mellett)

helyeztem át.

Főczélem ezentúl is lesz a **legjutányosabb árak** mellett a n. érd. lakosság megelégedését kiérdemelni úgy a **plombák tartósságában**, mint a műfogaknak a **legjobb anyagból** való készítésében.

Fogakat az **ismert biztossággal** érzéktelítő szer használatával mellett húzok.

A n. é. lakosság b. pártfogását tovább is kérem, maradtam kiváló tisztellel

Dr. Rieser Zsigmond

egyetemes orvostudor-, fogorvos- és műfogász

sas-utca 18. szám.

Ditrich Ede

kalapos

Székesfehérvár, Szőgyény-Marich-utca.

Ajánlja dús-választékú

férfi-kalap-praktárát

a t. cz. vevőközönség figyelmébe.

Elvállal mindennemű kalapos-munkát, nevezetesen: **czilinderek** és más **kalapok vasalását és tisztítását** lelkiismeretes kiszolgálás és **jutányos árak** mellett.

Könyvkötészetemben

mindennemű imakönyvek, regények, folyóiratok és mind e szakmába vágó munkák szép, tartós és jutányos áron köttetnek.

Uj imakönyvek és zsolttárak kaphatók.

Bárminemű regények, divatlapok és folyóiratok jutányos áron szállítom házhoz.

Számos pártfogásért esedez

KAUFMANN F.

könyvkereskedő,

SZÉKESFEJÉRVÁR,

Kossuth-utca 5. szám.

FÜRDŐ MEGNYITÁS!

Alulírott tisztelettel értesíti a nagyré-
demű közönséget, hogy 1897. április 14-én a
„Rózsaszigeti“

Zuhany-, gőz- és kád-fürdő

megnyitott. Ugyazint kedvező időjárás be-
következtével a

Hideg-fürdő

mely ezután naponta tiszta hideg vízzel ellátva
és egész ujjonnan javítva szinte becses rendel-
kezésre áll.

Zuhany, hideg és meleg medenczevizszel. Gőz egész nap, elkülö-
ntve férfiak és nők részére.

Sós-fürdő (Erzsébet fürdő) hatása ismeretes.

Maláta-fürdő, közsvény és csúszós bántalmaknál
igen hatásos és köpölgész.

Megrendelésre kén iszapfürdővel is
szolgálhatok.

A n. é. közönség pártfogását kéri tisztelettel

Schlammadinger Sándor,

Rózsaszigeti fürdőtelep intézője

Székesfejérvár.

RODE IMRE

URI ÉS NŐI DIVAT ÜZLETE

Sz.-Fejérvárott, Nádor-utca 12.

A mélyen tisztelt vevő közönség
becses figyelmét bátorodom felhívni,
tavaszi és nyári árakra, melyek új
üzletemben nagy választékban, leg-
jobb minőségben olcsó árakon szerez-
hetők nálam be; u. m. divatos férfi
és női kemény és puha

KALAPOK.

Női, férfi és fiú szalma kalapok.

Férfi Chiffon ing

sima, szegélyezett, himzett gallérok fehér
és színes, divatos formákban, férfi hálló
ingek, a legjobb gyártmányú lábravalók
szatén és köpper

REKLAM NYAKKENDŐK

a legdivatosabb formában és színekben
db. 20-25

BŐR KESZTYÜK

elismert legjobb gyártmányú női- és férfi,
minden létező színekben 1.20.

Nagy választék szövött árúknak

u. m. férfi, női és gyermek harisnyák, női,
férfi czérna, és selyem kesztyűk. Női, és
férfi nap- és esernyők, kész fiú, és lányka
ruhák, női blúzok, kötények mosó, és
lűszter, váltfüzők (mider), csipkék szalag
és Schweiczi himzések, kötő és horgoló
pamutok gyolcs vásznak sifon, és minden
e szakmába vágó rövidáru cikkek.

ARANY ÉREK.

A budapesti orsz. kiállítás.

— 1876. —

ARANY ÉREK.

Császári és királyi udvari szállító, a koronás aranyéremkereszt tulajdonosa
AZ „ARANY SISAKHOZ“

ROSENTHAL H.

KATONAI EGYENRUHA, HADIFELSZERELÉSI GYÁRA

A m. kir. I., IV., V. honvéd-kerületek tiszti egyenruházatának, a Ferencz József
nevelőintézet, a fő- és székáros m. kir. államrendőrsége és a Bács-Bodrog vármegyei
rendőrség szükségleteinek szerződéses szállítója.

FŐ-ÜZLET:

V. Gizella-tér 1. sz.
(Hans-féle palota.)

BUDAPESTEN Gyár: VI., Bulyovszky-u. 39.

FIÓKÜZLETEK:

SZÉKESFEJÉRVÁR,
Kossuth-utca 18.

LEMBERG,
Kopernikus-utca 9. szám.

POZSONY,
Hid-utca 4.

Minden fegyvernembeli tényleges és tartalékos tiszték, had-
apródok és egyévi önkéntesek, teljes felszereléseik, a m. kir. csend-
őrség, rendőrség, tüzoltók, stb. egyletek egyenruhái a legjutányosabb
árak mellett készíttetnek.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

IFJ. FÜSTER IMRÉNÉ

butorraktára és kárpitos-üzlete Sz.-Fejérvárott, Iskola-u. 10.

Ajánlja saját gyártmányu:

háló, ebédlő, szalon és uri szoba berendezéseit, melyek művészi kivitelben min-
denkor raktáron vannak.

Egész lakosztályok bebutorozása rövid idő alatt izlésesen és jutányos áron
készíttetnek.

**ANTIK, ROKOKÓ, BAROCK-STYLÜ BUTOROKAT SAJÁT RAJZAI és
TERVEI SZERINT KÉSZIT.**

Elvállal tapettázásokat jótállás mellett.

Butortermei a nagyközönség rendelkezésére állanak és bármikor
megtekinthetők.

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legujabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó
cikkek, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegeken. —

LŐWY ADOLF

SZ.-FEHÉRVÁR.

(Felmayer mellett.)

A „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“

HUSVÉTI MELLÉKLETE

***** 1897. ÁPRILIS 17-ÉN. *****

Oh, jöjj a mezőre...

Irta: Ada Negri.

*Oh, jöjj a mezőre, fűrészsze selyem
Czipőmet a harmat a zöld levelel;
Leszakítom a bimbót mind, mely a napnak
Első sugara küszködül...
Költöm jer a zöld erdőbe velem,
De ne szólj nekem a szerelemtől!...*

*Egy fecske hasítja a bíbor eget,
Gyémántok a harmatozott levelek;
Rovar ragyog a pázsit mohos ágyán,
Oly ifju, olyan üde minden!
Oh, nézd csak ez ünnepi fényt, e rajongást,
Nem hasztalan él a nagy Isten!*

*Ne szólj szerelemtől! E fényugarak
Gyöngéd, halovány visszfénye marad
Lelkünk. De tekintsd a napot körülötvé
Heves, tüzelő sugarakkal:
Mily erős szerelem, a föld milyen édes
Ölekezése a nappal!*

*Ily örök csókot ajkad sosem át,
A mely csupa felhő, téli virág,
Gyöngéd szerelem — féltékeny imádás,
Félelme — láza szivednek:
Ez isteni összhang végtelenével
Szemben — mit is érne szerelmed?...*

*Vágyódom a rét virányain át,
Hol sarj nyúzsög, illatozik a virág
Rohanni, miként a szilaj csikó nyargal
A szabad puszták terein át;
Akarom a tenger örvényeit s összes
Színével a tarka szivárványt.*

*Szakítani virágot a lombok előtt,
Élvezni szabad, hegyi levegőt;
Dobbantani vigan egékbe törő szűz
Hegyorom tetején a magasban
S mint hőse ölében az ifju királyné
Mámorba merülni a napban!...*

A cyprusi újsók reigléje.

Irta: Pálincás József.

Az öreg Belényesy ott lakott a Bodó partján a vén kastélyban. Az épület is, meg a park is rávallottak a gazdájukra: pusztulásnak indult mindkettő. Olyan volt a ház, mint a tisztességes matrona, kinek arczán megtaláljuk még az egykori szépség nyomait, de meg a kor szántotta barázdákat is. Itt is, ott is hiányzott belőle egy kö, egy téglá, tornyocskáiról elvitte a szél a fedelet s a lemállott vakolat alól elővigyorgott a rovatkós kórakás. De azok a karcsu ion oszlopok, az épület izléses plasztikája még mindig meglepték a szemlélőt.

Olyan volt a kert is. A lobelia szegélyeket sűrűn átütötte a vad nefejejs, a tisztásokra a bársonyos pázsit helyén vad bogáns és a páfrányok egész sorozata virított.

A petunia az még legjobban tartotta magát; sáros, erős indái átkuszta a magasra nőt fü tömkelegén, s fehér, rózsaszín, lila fejeskái ott mosolyogtak a mezei szarkaláb és a réti pipacs virágai között.

Nem tudom, mit gondolhattak a vén platánok, a park fáinak arisztokratái, mikor látták lábaiknál azt a sok gyim-gyom népséget fel nőni. Az az öreg faóriás ott a kastély sarkánál, az ha ajkai volnának, el tudná mondani, hogy néhány évtized előtt még nem így volt az. Az utak fényes kavicsokkal voltak feltöltve, a gyepgyakban ezerszínű virág pompázott, a vén kastélyban vidám, pezsgő élet folyt akkor.

Halk, andalító zenezsőt hozott a szellő onnét a fényes virágos ablakokból, melyek most, mint a halott szeme mindig zárva vannak. Mint apró vilik lejtettek a szép fehér ruhás lányok a park porondos utain végig, — ezüst kacajuk felverte a néma éj csendjét, s deli, csillogó egyenruhás katonatisztek, villogó szemű fiatal emberek suttogtak ott a rózsaberkekben a szerelem igéit. Ott a tavon, hol most buzogányos nád között zizeg a szellő, és a békák rendeznek ésténként hangversenyeket, lampionos gondolák siklottak végig, telve csevegő asszonyokkal, daloló szeladonokkal.

Hol vannak azok? — Csonjaik behorpadt sírok fenekén porlanak, vagy kiégett szívű, reszkető kezű aggastyán lett belőlük.

Elpusztultak mind, mind, csak az öreg Belényesy maradt az omladozó épületben, pusztuló parkban, csak az jár el még egyre a vén platánhoz, hogy ott mindkét öreg, kik együtt éltek szép idöket, elbeszéljék kölcsönösen egymásnak élményeiket.

Termete egykor herkulesi lehetett, de most már összeesett, meggönyvedt, arcának klasszikus vonásai ideális ifjura engednek következtetni, de most beteges sápadtság ömlik el rajtuk. Sovány, eres kezét térdre pihentette, míg azok a kialvó fényű szemek, melyekért egykor annyi szép leány rajongott, álmódzva bolyongnak az alkonyi tájon.

Mikor letelepszik az öreg fa árnyában, annak lombjai suttogni kezdenek. Halk egyhangú zizegés az, s csak az ősz haju ember érti, a mit azok a széles, csipkés levelek mondanak. Régi történet az, talán nem is igaz.

Talán nem is igaz, hisz oly régen volt,

hogy azokban a homályos szemekben az élet, szerelem tüze égett: hogy azoknak az ezüstös hajszálak helyén fekete fűrtök voltak. Talán nem is igaz, hisz oly régen volt, hogy egy ifju és leány kéz kézben állottak ott a vén fa alatt.

Az a lány volt a park tünderei között legszebb, az az ifju legdelibb.

Ibolyának bívta — illet rá az a név nagyon, hisz olyan mély kék szemei voltak, mint annak a kis virágocskának a színe, vagy tán, mivel oly bársonyos, hamvas bőre mint az ibolya szirmai.

Kaczagva, az ifjuság édes gondtalanságával járták be a kert árnyas utait, tépve az illatos virágokat. A lány az amaranthokból szakított egyet.

— Tudja-e Elemér, mit jelent ennek a színe? — fordult pajkosan az ifjuhoz.

— Szerelmet, soha ki nem alvó, lángoló szerelmet, — válaszolt szenvedélyesen.

— Igen, azt mondják — szólt a leány — de nézze, alig szakítottam le, már is hervadni kezd, — a szerelem is ilyen?

— Oh nem, a mi szerelmünk állandó változatlan, mint a cyprus lombja.

— Na hallja maga, ki hallotta valaha a szerelmet cyprushoz hasonlítani, hisz azt a sírokba iltetik.

— Nos annál inkább, hisz az igazi szerelem a síron túl is tart, — ha az egyik ha a másik meghal; nos nem ugy van? — szólt az ifju, tekintetét a lány kecses alakján pihentetve. — Ah menjen — felelt a lány kaczagva, — hogy lehet ezt a komor, egyhangú cyprust jobban szeretni, mint ezt a szép, tűzszínű amaranthot?

Az ifju nem válaszolt, de kissé levert volt azért, hogy a leány jobban szereti a hervadékonny amaranthot, mint azokat az örökzöld szép cyprusokat.

Eső után volt; még néha-néha hallatszott a távozó zivatar felhőinek dübörgése, de az alkonyi nap sugarai áttörtek már a felhőfoszlányokon, s az égbolt tulsó felén fényes ívben tündökölték. A fák levélkéin, a virágok kelyhén, mint drágakő csillogtak a fényes esősejpek, s az alkonyi szellő virágillattól terhesen bujkált a lombok között.

Ibolyka ott lépegetett Elemér balján, de míg az ő tekintete mosolygó, gondnélküli volt, a férfi arczáról aggodalom, fájo komolyság tükröződött le.

— Lássá Ibolyka — törte meg a csendet Elemér — mi boldogok voltunk. Mint gerlepar, ugy éltünk csendes fészünkben egy éven át. Igen, egy év mult el azóta, hogy én magácskát enyémnek nevezhetem, s azt hittem, az a kék szemű, aranyhaju babácska, ki a bölcső váncosai közül mosolyog reánk, az betetőzi boldogságunkat; — és mégis most?

— És most? — szólt a nő élesen, — most nem vagyunk-e épügy, mint azelőtt, nem oly forró-e szerelmünk, mint volt egykor?

— Nem tudom, — válaszolt a férj — de ugy érzem, hogy Ibolyka megváltozott. Míg azelőtt mi ketten elegek voltunk egymásnak, most önnek minden idejét a társaság köti le, s

hosszám nem marad egy bizalmas szava, — s mintha mosolya hidegebb volna, mintha szavai valami fátyolozott idegenkedést rejtene.

— Eh, maga rémeket lát, — szolt a nő nevére — aztán látja, maga nem meri kimondani, de tudom, az bántja, hogy kissé nyájasabb vagyok egyik-másik férfivel szemben.

— Nem, nem, — felelt a férfin; de arca elpirult — hisz tudja, hogy minden gondolatom az öné, szívemnek minden dobbanása, s nem tudom elképzelni, hogy maga is úgy ne érezzen.

— No látja édes, legyen hát jókedvű s hagyja a felesleges aggodalmakat. Nézze, — szolt, leszakítva egy cyprusgalyacskát a küzeli bokorról — emlékszik-e, mit mondott egykor a cyprusról?

— Igen, hogy az az állandó, változatlan szerelem jele.

— No lássa, maga haragudott akkor, mert azt mondtam, hogy az amarantot jobb szeretem, mint a cyprusokat. Pedig hát akkor nem szoltam igazat, mert szerelmem bár lángoló, nem hervadékonny mint az amarant szirmai, bár állandó, nem oly egyhangú, komor, mint a cyprus lombja. Tekintsen a szemembe és mondja, meg tud kételkedni szerelmemben?

S rávetette azokat a mély kéktüzi szemeket Elemérré, s az beletekintett, és nem látott egy felhőséket sem azok azur derűjén, gyermekded őszinteség csillogott ki belőlük.

Meg-zégyenülve suttotta le tekintetét, s Ibolyka piczi fehér kezét ajkaihoz emelve, úgy suttogta: „Bocsásson meg, szerelmem elvakított, — én mindenem!”

Másnap reggel Ibolyka már nem volt a Bodó-parti kastély lakója. Egy levélke fekküdt asztalán férjére czimezve. Azt írta benne, hogy bár érzi, hogy kegyetlenség a mit tesz, de szívének nem tud parancsolni, s mivel már férjének is feltűnt, hogy ők nem a régiék, nem akarja vele a káprázatos játékok folytatni, azé lesz, a kit szeret. A végén még az volt, hogy bocsásson meg, s viselje gondját gyermeküknek.

Mikor Elemér a levelet átfutotta, egy pillanatra megállt benne az érverés. Nem akart hinni szemének, úgy vélte, csak rémes álom az, csak a fájó idegek csalfa káprázata, hogy ő életének boldogságát elveszítette. Hisz még csak tegnap tett vallomást szerelme változatlanságáról, hisz piczi, ennivaló babája van, s még az állat se hagyja el kölykeit, hogy hagyhatta volna el Ibolykáját, kit ő mindig csak az ideál magaslatán látott, hisz Pistikáját. De azok a rideg betűk megmondották: „tudom, csunya a mit cselekszem, de meghalnék, ha övé nem lehetnék.”

Gondolkozni kezdett. Ismerték egymást gyermekkoruk óta, szerették egymást lelkük egész hevélvel, s életének nem volt más célja, mint Ibolykát boldoggá tenni. Keresett okot, keresett melegséget számára, de nem talált. Pedig ha jobb lélekismerő, ha szerelme el nem vakítja, észrevehette volna, hogy ő annak kezében csak értékes játékszer volt, de nem vette észre, hogy a játékszerre hamar ráununk, s ha nem a lélek fűződik össze a külső rokonszenv hamar szétfoszlik.

Nem, azt hitte, hogy annak szerelme is, mint az övé, a szív mélyén gyökerezik, becsületes, tiszta lelke vaskapcsokkal csüggött rajta s mikor e kapocs erőszakosan szétszakították, akkor lelke elvesztette egyensúlyát.

Érezte, hogy szívében borzasztó fordulat áll be, érezte, hogy rajongó szeretete vad gyűlöletté változik, agyára tompa nyomás nehezedett, s tudta, hogy most megtudná gyilkolni az ő életének gyilkosát.

Mint a tengerész hajója roncsainál, úgy állott vesztett boldogsága romjain. — Elmúlt egy nap, elmúlt két nap, s egy szó nem hagyta el ajkait, csak üldögélt némán, szomorúan gyermeke bölcsőjénél. Bezárkózott kastélyába, és kerülte, mert gyűlölte az embereket.

Oh mert valami izgatott volt az, kitépni azt a kedves arcot szívéből, eltemetni azt, a ki még nem is halott.

Pedig meg kellett lenni, az ő Ibolykája meghalt, most elkeltet temetni őt.

Behívta a vén Jánost, az öreg szolgát, ki gyermekkorától mellette volt, és megparancsolta, hogy hozzon sok fekete fátyolt.

Akkor aztán bevonta fele — nek minden arcoképét sűrű fekete szövettel, pedig volt elég, hisz minden szoba faláról az ő kék szemci

mosolyogtak reá, eltett minden tárgyat, a mit csak az ő fehér kezeskeje érintett, mert hisz megszoktuk a drága halottak ereklyéit becsülni. A vén szolga ott állott és szótlan, komoran segített neki a szomorú munkában.

De mikor odaérték a myrtuskoszoruhoz, mely Ibolyka arany fűrtét fedte menyasszony korában, s megpillantotta ura arczán azt a hirtelen lefutó könnyecseppet, nem tudta tartóztatni magát, zokogásba tört ki, s könnyek közt kérte jó urát, hogy jöjjön, menjenek más vidékre, hol vidám társak, csevegő asszonyok között könnyebb lesz feledni a multat.

— Aztán te János, fordult Belényesy az öreghez, — azt hiszed, el tudnám hagyni ezt a helyet, hol minden fűszál a mult boldogságáról beszél, ezt a vén kastélyt, ezt a kertet, hol minden talpalatnyi helyet az ő emléke szentelt meg.

— Nem jó öregem, ne is beszéljünk erről, hanem nézd — szolt, hogy figyelmét ettől a gondolatától elvonja, — ott az egyik myrtusbogyócska kicsuszott a fátyol alól, igazítsd csak meg!

A másik szobából meg behallatszott a vidám gyermekgyűgyögés, hisz az nem tudta, hogy ő árva, s hogy azok ott most az édes anyját temetik.

Két év mult el, két hosszú, gyötrelmes esztendő. Azok a fájó sebek már hegedni kezdtek, s a kastély népe már beleszokott ura komor gyászába. Akkor történt, hogy hirtelen csak fel pattant az ajtó, s Ibolyka ott állt férje előtt búbajos mosolygó arccal.

— Lássá, visszajöttem, — mert mégis csak szeretem az én kis uramat, — reménylen elfeledi a mi történt, — szolt egész cynikusán, — nos nem is nyujta bekéret kezét?

A férfi hideg szentelen arccal hallgatta, a mit mondott, mintha csak egy idegen volna az a kívül beszél, s szeméit sem emelve rája, szolt neki „jőjjön utánam!”

A nő elbámulva tekintett reá, csak most vette észre, hogy férje arca távolléte alatt egészen megöregedett, s hogy ott a fekete fűrtök között mennyi az ősz hajszál.

A mosolygás eltűnt ajkairól, borzongás futott rajt végig, de nem mert ellenkezni, némán lépegetett a férfi után. Gyorsan mentek a kert hosszú fasorán végig, egész addig, hol a cyprusliget kezdődik. Egy fehér márványoszlop villant ki a zöld lombok közül, olyan mint a sirdombokon szokott lenni, vajjon kinek a hamvait takarja az!

Ah ilyen találkozásra nem gondolt. Azt hitte, hogy az a férfi, ki nem mert soha ellenmondani, ki türe szeszélyeit, örvendeni fog, hogy ismét karjaiba veheti, hogy elfogja vakitani aranyzóke hajával, égő szemével, hogy az nem tud ellenállni varázásának, ő pedig najd fog találni alkalmat, hogy annak a megbabonázott embernek kimagyarázza a történeteket.

Most, hogy látta azt a komor, halvány alakot, ki reá sem tekintett, most félni kezdett tőle. Az pedig csak ment szó nélkül, míg nem oda érték a fehér oszlophoz.

— Nézze, — szolt hozzá, — nézze, ide járok én siratni az én fiam anyját, a ki meghalt. Ezelőtt két évvel halt meg. Szerettem nagyon, életemet adtam volna érte; lelke tiszta volt, mint a napsugár, de aztán ez a szép, tiszta lélek piszkos lett, — meghalt. Teste él, de én nem a testét szerettem, hanem azt a fényes, ragyogó lelkét, s az a lélek nincs többé. Volt egy kis gyermekünk is, azt is elhagyta, azt is megölte. Hiányzott neki az anyai szeretet melege, hervadni kezdett, mint a harmattól megfosztott virágszál, aztán elment a kis angyalok közé. Nézze, — szolt lefejtve a futó örökzöldet, mely a köre vésett aranyos betűket eltakarta, — nézze, itt a neve, „élt tíz hónapot.” Lássá, ez az én történetem: szerettem, s gyászolom azt, kit egykor enyémnek mondhattam. Nézze, ez a cyprus itt, ez az én szerelmem, mely mindig öröködni fog szerettem sirján. Most pedig hagyja el e helyet, s szomorú hajlékot, hagyjon engem egyedül fájdalammal; látja, itt nincs kacagás, itt nincs élet, itt a szomorúság tanyája, itt a holtak árnyai vannak.

Mikor szavait bevégezte, megfordult s lassu, vontatott léptekkel indult a kastély felé. Hátra se tekintett, pedig hallotta a zuhanást, hallotta, a mint a nő eszméletlenül hanyatlik a hideg földre s feje tompán ütődik a sarkophág éles szegletkövébe.

Mikor másnap az irodájában ült egy könyvet lapozgatva, az öreg János szolga lépett be hozzá:

— Nagyságos ur, ugyebár nem haragszik, — kezdte, — odaát a kék szobában egy szegény beteg asszony fekszik. Ott találtam a sarkonél eszméletlenül, fejéből foly a vér, az arca halott-halvány volt, hát megesezt a szívem rajta, bevittem és lefektettem. Ugy-e nem tettem rosszul?

— Jól tetted János; menj, hívj neki orvost s ha majd felgyógyul, add át neki ezt a borítékot, pénzt tettem bele, a miből az a szegény asszony meg tudjon élni.

A szolga még egy darabig állott, mintha akart volna még valamit mondani, a mi szívének fekszik, de mikor látta, hogy ura egészen elfordul s figyelmesen merül el a könyv olvasásába, nem mert szólni, hanem nesztelenül elsonpolygott.

Alkonyat felé aztán ismét csak beállított. — Nagyságos uram, az a szegény asszony igen rosszul van, egész nap félre beszél, azt mondja, Uram bocsá, — hogy megölte a férjét és gyermekét; a doktor ur nem bizik benne, aligha éli túl az éjet. Most nem rég is, hogy agyánál ültem, felnyitotta a szeméit s kért, összetette a kezeit, úgy kért, hogy hívjam át a nagyságos urat, mert nagyon szeretné látni, még egyszer utoljára vele beszélni. Ugy-e, megteszi a nagyságos ur? Hisz ha félrelépett is, mégis csak hitvestársa volt! — tört ki belőle az őszinte szó, mig a könyv elöntötte szeméit.

Belényesy nem szolt semmit, csak tépette egyikévién, szórakozottan a terítő rojtjait. Majd megpillantva az öreg szolgát, hirtelen, mintha csak mély kábultságból térne magához, megrázkódott s feléje fordult:

— Menj oda János ahhoz az asszonyhoz s mond meg neki, hogy én most nem mehetek hozzá, mond meg, hogy az én halott gyermekem, az én feleségem ott a cyprusok között már várnak reám azokhoz kell mennem.

— De nagyságos uram!
— Ne, ne szólj semmit, — hisz tudod, hogy ilyenkor őket szoktam meglátogatni s megharagudnának, ha én máshoz mennék, mikor ők már várnak reám.

Azzal fogta a kalapját és lement a parkba s ott a fehér oszlopnál a gyep-padra telepedve nézte a lenyugvó nap sugarait.

Már egészen beesteledett, már kigyultak a kék égboltján a fényes csillagok, de Belényesy még egyre az ő kedvesei sirjánál virrasztott. Aztán a mint szeméit álmatagon hordta körül a csillaghimes égen, hirtelen az egyik csillag megvillant s tüzes ívet írva le eltűnt az éj homályába. Önkénytelenül maga se tudja hogyan, az a szegény asszony jutott eszébe. Már-már megindult a ház felé, mikor ismét az öreg szolga alakja lön látható a háttér sötétjébe.

— Nos, mit akar az a szegény, beteg asszony — kérdezte az öregtől.

— Nagyságos uram, az már nem akar semmit. Mikor hallotta, hogy nagyságos ur nem jó hozzá, akkor csak hátraesapta a fejét a vankosra, aztán lázasan kezdett lihegni, néha-néha sikoltott egyet, hogy megborzadtam bele, már épen elakartam futni, hogy a doktort hamar hívjam, mikor hirtelen elesendesült... Megfogtam a kezét, de az már hideg volt, majd a szíve táján hallgatóztam, de az is megszűnt dobogni. — Akkor hát meghalt — szolt a férfin mereven, melázva maga elé, — igen meghalt a teste is.

— Te János, te rád bízom, tedd koporsóba, aztán holnap ássatok neki sirt ide a Pistika mellé s mond meg a papnak, hogy ide temesse.

— De most ne menj, maradj még, nézd tépjünk az amarantokból s fűzzünk a koporsójára koszort, de csak amarant legyen benne, cyprus ne, mert lásd, mindig azt mondtotta, hogy jobb szereti a lángoló, hervadékonny amarantot, mint ezeket a szép örökzöld cyprusokat.

* * *
A vén plátán levélkein végig fut a szellő s az öreg Belényesy fázékonyan rázkódik össze. Hűvös kód ereszkedik alá s a fákról szállongva hull alá egy-egy száraz levél.

Az ősz szolga meleg felöltővel jó a kastély felől s aggódo gondossággal takaragatja be ura vállait.

— Hány éves vagy te János? — kérdi Belényesy a hü cselédétől.

— Nyolcvan uram, — szép idő, nagy teher.

— Látod én csak hatvan vagyok és mégis idősebbnek néznek, mint téged. Hallgasd csak öreg, a mint ma este a szokásom szerint néztem a csillagokat, úgy tetszett, mintha a feleségem tekintett volna rám közülök és int: hogy menjek hozzá. Egy kis angyalka röpködött körül aranyos szárnyakkal, egészen olyan volt, mint a Pistika s oly szépen mosolygott reám, hogy meg tudtam volna ölelni. Te öreg, én azt hiszem megyek, igen fivnak balottaim.

— Eh, nagyságos uram, — csak káprázat az egész, a gyöngeségtől van, attól hogy a nagyságos ur egész nap azt a fehér sarkötvet nézi s a halottakra gondol.

— Mégis csak jelent ez valamit János, mert még sohasem láttam őket ily tisztán és eddig nem is hívtak magukhoz; aztán úgy borzong ma egész nap bennem valami. Gyere csak hü szolgám, nyujtsd a karodat, menjünk befelé.

Es szolgája karjába fogódzkodva úgy csoszognak a kastély felé, az a hatvan éves aggastyán, annak a nyolczvan évesnek a vállára támaszkodva.

Aznap éjjel meghúzták a lélekharangot a kastély omladozó tornyában az utolsó Belényesy felett s harmadnap kisírt szemekkel kísérté ki urát a hü szolgáló a cyprus liget lakói közé.

Mióta elmentél . . .

Írta: Füzü Antal.

Mióta elmentél, elszakadtál tőlem.

Eljutott-e hozzád valami felőlem.

Susogó szellőben?

Amit belesírtam sok panaszos dalba,

Eljutott-e hozzád, elvitte-e arra

A tavasz fuvalma?

Aki velem jártál virágos mezőben,

Hallottál-e néha valamit felőlem,

Hogy mi lett belőlem?

Hogy járom asztó ut a nagy világot,

Ahol mindenütt csak szenvedést találok,

Sohol egy virágot! . . .

Hát ahol te mostan világotat éled,

Az elröppent álom nem gyötör-e téged?

Milyen ott az élet?

Nem sírod-e vissza az régi tájat?

Vagy eltemetkezett szívedben a bánat, —

Soha föl se támad?

Látod, itt már minden az új tavaszt várja,

Megjött a madár is az elhagyott tájra,

Vele van a párja!

Csak mi nem érezzük a tavaszi szellőt,

Álmodó virágot, lombjavesztett erőt,

Új életre keltőt?

Hogyha visszatérne, a mi elmúlt régen,

Az én szegénységem gyönyör lenne nékem,

Megosztanánk szépen;

Ha az a szép tavasz visszajönne újra,

Virágos lombjával szívünkre borúlna, —

Soha el se múlna!

A látomás.

Oroszból: Petrovich Miklós.

Ha ön nyájas olvasom, hisz a fensőbb lényekben, akkor elmondhatok önnek egy ha nem is egészen valószínű, de nem kevésbé igaz történetkét.

1896. évben ezredem az Olaszthonba törekedvén az Alpokon kelt által. Solferionál voltam először útközben, a hol a lábamon megsebesültem s e miatt hat hónapi szabadságot és gomblyukamban csillagú rendjelet kaptam, mely engem oly boldoggá tett, mint az altisz. tet első sebei, melyeket még marsall bottal sem cserélne fel. — Két zuáv vitt a bekötözés helyére, onnan pedig a kijelölt kórházba — Útközben a kiállott fáradaimaktól kimerülve

elaludtam. — Midőn felnyitottam szemeim, már kényelmes puha ágyon feküdtem. Lábam be volt kötözve, de fájdalmat nem éreztem. — Körülöttem a sebesültek nyugései hallatszottak.

Lehettek vagy százán, francziák, osztrákok és olaszok. Mindnyájan egy női zárda nagyobb folyosóján voltunk elhelyezve, mely főnökök képei volt díszítve. — Magas, góth ablakai a madarak csicsérgésétől hangos kertre nyíltak.

Kellemes ébredés a győzelem után. — Lelkem könnyű volt, sőt jókedvű is voltam, nem ügyelve társaim nyugésére. Tétlenkedésben ábrándozni kezdtem. — Néhány perc múlva a csatában való hősiességéért már ezredes, majd tábornok lehettem volna . . . midőn ábrándozásomból, szomszédom, fiatal olasz tisz, fájdalmas nyugése riasztott fel Mellén volt megsebesülve és most lázrohamban félrebeszél, segítségül hiva az angyalok és ördögök minden seregét. —

Néhány pillanatig siri csend uralkodott, csupán szaggatott lélegzése mutatta hogy él. — Szegény örnagy! — mondá az ápoló a beteghez közeledvén.

— Ön talán ismeri! — kérdezém én.

— Igen jól ismerem; Morozini Hannibal, a Károly huszároknál örnagy, egyetlen fia a megboldogult Gia Petronia földbirtokosnak, kinél atyám egész életén át szolgált. — Szegény örnagy! —

Jóakarattalug bölintottam fejemmel, látva, mily szülői gyengédséggel igazítá meg fejét a jó ember.

— Szabad tudnom nevét, — kérdém tőle.

— Luidgi Deridoló, szolgálatjára, hadnagy uram!

— Hol vagyunk most?

— Sz. Mária kolostorban, hová a kórházat ideiglenesen helyezték.

— Messze vagyunk-e az útközet helyétől?

— Csak két mértföldnyire, hadnagy uram. A franczia sebeszek tegnap reggel kötötték át az ön sebet, midőn önkivületi állapotban volt. Az átkötözésnél segédkeztem és hallottam, midőn mondták, hogy ön egy vagy másfél hónap múlva a csatamezőre mehet.

— Valóban kellemes közlemény, kedves Deridoló barátom, igen köszönöm önnek.

Ebben a pillanatban az ápolót a folyosó másik végére hívták.

Fejemet az örnagy felé fordítám és figyelemmel nézék rajta végig.

II.

Mintegy 30 éves lehetett, erélyes, sápadt arccsal és szép fekete bajusszal, kifejezésteljes, szabályos arcvonásokkal, egyszerű valódi olasz regényhős. Fájta a gondolat, hogy ez a derék fiatal ember néhány pillanat múlva halott lehet. Szép arca fájdalmasan megrándult, kilátszottak gyönyörű fehér fogai, mitől arca valami ördögi kifejezést öltött.

Este az orvos az irtalmas nővérek és ápolók segítségével megtette az elkerülhetetlenül szükséges kötéseket. Morozini örnagy felé közeledve, aggódva csóválta meg fejét.

Leszállt az éj. Deridoló egy derékaljon nyújtózott végig a mi szomszédágunkban és a sötét folyosón minden elcsendesült.

Ejféli körül, elfáradva a mellettem levő ablakon át látszó csillag nézésébe, félálomba merültem, midőn hirtelen szomszédom lázas beszéde vert föl.

— Angyal vagy ördög? — morgott haragosan. Tudni akarom ki vagy te, pokol szülöttje! . . . Ah! tehát már csak egyszer jössz el? — Na, csak gyere . . . gyere, én várlak! . . . Mi? Félsz! . . . Te nem vagy asszony, hanem a halál előhírnöke. Tehát csak jöjj! . . .

Ránéztem, azon hiszemben, hogy ismét félrebeszél, azonban szemeim találkoztak szemeivel, melyek oly feketék voltak és úgy villogtak, hogy alig bírtam kiállani e különös tekintetét.

— Ön sem alszik? — szólt ő, — na, akkor ha megengedi, elbeszélgetünk!

— Nagyon szivesen! — viszonzám.

— Szükségem van beszélgetésre, hogy elhitessem magammal, miszerint még élek. Mindaz a mi velem történt oly különös, fantasztikusan ördögi . . .

Ezeket mondva folytonosan reám nézett, szemei még nagyobbaknak látszottak és még jobban villogtak.

— De kicsoda ön? kérdé idegesen.

Bemutattam magam.

— Ugyan! mondá ő türelmetlenül, — de miért hasonlít ön úgy hozzá?

— Kihez? — kérdém csodálkozva.

— Ő hozzá, az én örangyalomhoz. Ön úgy néz rám, mint ő, azonban én se tudom, hogy ki az . . . Szeretném önnek elmondani élettörténetemet, az engem megnyugtana. Azonban félek, hogy ön engem kinevet és vagy gyávának, vagy bolondnak fog tartani. Még senki emberfiának nem szóltam eről.

Miután biztosítottam, hogy a legnagyobb készséggel meghallgatom, a következőket beszélte el:

III.

— Én a Morzini család utolsó sarja vagyok. Családnak három doteg adott a gyönyörű Velenczének, melyért életem áldozám én is. Pizában nevelkedtem Sauta-Gerse várában, nem messze Campotantól. Tíz éves koromban árván maradtam. Szüleim halála napján a vár udvaron járkáltam és bizonyos félelemmel megszálva keservesen sírtam, midőn egy hosszú fekete ruhás nő megállított:

— Ne sírj, Morozini Hannibal, — mondá szelíden, — én gondoskodni fogok rólad!

Mig beszélt, könnyes szemekkel néztem rá. — Oh mily bájos tünemény volt! Nagy, fekete szemei nyugodtan fényltek sápadt, bánatos arczán. Megigézve szépsége által, feljé nyujtottam kezemet; gyöngyöket félretolt és mosolyogva mondá: „még háromszor látsz engem“ — és eltűnt a vár sarkán.

— Midőn e találkozást elmondtam dajkámnak, a jó Bibilla résztvevő mosolylyal mondá: — Szegény kis fiam! Te túlságosan bánkódol, azért már rémképeket is látsz . . .

— Nyolcz évvel később Salviani herczeg bálján voltam. Figyelmemet egy feltűnő szépségű nő vonta magára. Hirtelen a meglepetés és öröm hangját hallottam:

— Ez ő!

— Ön ismeri Del-Diavalillo grófnőt! — kérdezé tőlem Adineri gróf. — Talán szerelmes is már belé.

— Szerelmes? — morgóm szomorúan,

— több mint szerelmes!

— Hogyan! Több mint szerelmes! . . .

Mi lelte önt Hannibál? Vagy talán ön nem tudja . . .

De én nem hallgattam rá. A szemléletbe elmerülve, szemeimmel követtem a keringő hevében tova-tova tűnő gyönyörű grófnőt. A keringő bevégződött. Egész tesében remegett a nagy izgalomtól, hozzásiettem és gyönyörrel néztem nagy, éjsötét szemeibe.

Megvető tekintettel mért végig, úgy látszik csodálkozott és sértve érezte magát, hogy idegen férfi így mer reá nézni. Azonban én evvel nem törődtem. — Meglepve az én ismeretlenemmel való feltűnő hasonlatosság által, mint valami örült követtem őt lépésről-lépésre, mignem egy ur lépett hozzám és bemutatva magát hogy ő De Monteszkarnafigi herczeg a grófnő vőlegénye keztyűjével arczul ütött.

Hirtelen feleszemlélve, névjegyet nyujtam a herczegnek és Adimari gróf kíséretében, kit merészségem egész uton bántott, a báteremből kisettem.

— Hogyan! Ön Morozini Hannibal egy ösrégi nemesi család sarja, ön sérthetett meg egy nőt, kit először lát életében!?

— Nem először, — felelém mérgesen. Ezelőtt nyolcz évvel láttam Campó-Santóban.

— Ön határozatlan félrebeszél! Ezelőtt nyolcz évvel Del-Diavalillo grófnő kilencz éves volt és Paduából ki sem mozdult!

— Kilencz éves? — ismételtém elámulva.

— Természetes! Vagy ön azt hiszi, hogy kifejtett nőnek született mint Éva anyánk?

Igaz; kezdtem belátni, hogy bolondot tettem, hanem az a feltűnő hasonlatosság . . . Bizonyos félelemmel vegyes örömmel gondoltam rá.

Másnap reggel nyolcz órakor a Pagalliai erdő felé igyekeztem, hol pisztolyra kellett megvinnom Monteszkarnafigi herczeggel. A város kapuinál egy, a tegnapi bálban látott nőhöz hasonló arczu asszonnyal találkoztam, ki mint azelőtt, úgy most is hosszú fekete ruhában volt. — Morozini Hannibal! — szólított meg, vártalak téged. Nyugodtan mehetsz a párbajra, én övni foglak.

Látva, hogy én szoborként állok, a tünémeny kezével az erdő felé mutatva, mondá:

— Menj, a herceg már ott van, türelmetlenül vár és kékedni kezd bátorságodon.

— De ki ön? kérdem esedéklő hangon.

Nem felelt. Keze után nyultam, hogy megcsókoljam, azonban ő kezével ismét az összejövetel helye felé mutatott és suttogva mondá: még kétszer látsz engem — és eltűnt.

Öt perc múlva a herceg élettelenül terült el a pázsitra.

Golyóm szíven találta.

Elhibeti, hogy ez a nő, ez a látomás megrontotta fiatalágomat, egész életemet. — Szép nő rám nézve többé nem létezett. Nem tudtam mást szeretni, csakis olyat, kiből legalább valami hasonlóság volt ő hozzá. Fekete haj, éjszotét szemek, halvány arca kicsiny szájjal, kis kezek és lágy hang, mely folytonosan fülemben csegett . . .

Im az eredeti eszménykép, melyet hasztalan kerestem. Egész életemben nem láthatám hamarabb, mint a sors által kijelölt időben.

Ezelőtt öt évvel ezredem után siettem az Appeninek szakadékok útjain. Lovam a szomszédos kolostor harangjának hangja által megijesztve, hihetetlen gyorsasággal ügetett előre.

Ugy hiszem, ön nem igen tudja, mi az az Appenineken való utazás. Ötezer ut közül egyetlen jó találkozik. Ez volt az, a melyen én siettem; félelmetes szakadékok mellett vitt el; egybe már magam is lovammal együtt menthetlenül lezuhantam volna, midőn az ut közepén a fekete látomás ismét megjelent. Lovam remegve és mintegy a természetfölötti erőnek engedelmessévé, megmentőtől mintegy ötven ölnyre megállott.

— Morozini Hannibál, — hangzott az ismerős hang, melytől én örömittasan megremegtem, — még egyszer látsz engem halálod óráján!

Gyorsan leugrottam lovamról, mely mintegy megkövülve állott és jószellemem felé siettem, midőn az hirtelen eltűnt.

Hiába töltöttem ott néhány órát, keresgelve a cserjésben és kitéve magamat a veszélynek, semmit sem találtam! . . .

Az őrnagy elhallgatott; lélegzése mindinkább hörgő és akadózó lett.

— Próbáljon elaludni, — tanácsoltam neki szeretetteljesen. Űzze el magát az emlékeket. Egy kevés pihenés jót fog tenni önnek.

— Mit, — vetette ellen izgatottan, — már ön is? . . . Ön hisz a képzeltében, ön azt hiszi, hogy hazudom . . . Megjárja; lehet, hogy életemből már nem sok van hátra . . . Halálom óráján neki el kell jönnie . . . Ő úgy mondta . . . Ön meg fogja őt látni! . . .

Elmult néhány pillanat. Az őrnagy mind erősebben hörgött. Félíg lezárt szemeit hirtelen tágra nyitotta; megfeszített erővel felemelkedett, kezét gúnyosan kiterjeszté és egy borzasztó kiáltással visszazuhanat párnái közé.

A Morozini család utolsó sarja megszünt élni.

IV.

Ágya mellett egy magas, deli termetű nő ment el, hosszú fekete ruhában.

A kiáltáskor, mely haldoklónak melléből tört elő, körül nézett, az ágy fejéhez közeledett és zokogását elfojtva térdre rogyott.

Megismertem, ő volt az a látomás, nagy, fekete szemekkel és halvány arccal, a minőnek őt szegény Hannibál lerajzolta.

Sokáig imádkozott a megboldogult mellett és csak akkor ment ki, midőn észrevette hogy Deridolo felébredt.

— Ki ez a nő? — kérdem gyorsan az ápolót.

— Sz. Mária kolostorának főnöknője, egy gyönyörű, vallásos és előkelő származású nő. A San-nazariói lelkész beszélte nekem, hogy tizenhét éves korában férjhez ment unokaivéréhez, ki őt szenvedélyesen szerette és ő is viszont.

— Férje nagy ur, herceg volt. Ugy látszik azonban, hogy neki nem boldogság volt szánva. — A fiatal herceget a menyegző után néhány napra valami félbolond párbajban agyonlőtte. Ekkor a fiatal özvegy zárdába vonult. Ez a története, hadnagy uram, sz. Mária kolostora főnöknőjének.

Ebben a pillanatban vette észre Deridolo, hogy Hannibál visszaadta lelkét teremtojének. — Míg ő kiöntötte keservét, addig én az őrnagy elbeszéléséből a valót a képzelődésből igyekeztem elválasztani.

Legfeljebb Del-Diavalilló grófnő adhatott volna némi felvilágosítást e titokteljes talány

felől, azonban Deridolótól megtudtam, hogy két nappal Hannibál halála után, a főnöknő lemondott méltóságáról és örökre a Karthanziai kolostorába zárkózott.

Mari néni menyasszonyoskodása.

Irta: Kincs István.

Lajos bácsi vig-kedélyű öreg-ember volt. Öregnek hiszen épepésséggel nem lett volna olyan öreg, a bajusza még makacsul tartotta a fekete füstökét, hanem hát közöttünk, tetszik tudni, mégis ő volt a legöregebb. Testvéreim afféle sülldő leányok voltak, én meg csak egyszerű-kétszer tettem még kísérletet borotvával, ha netán mégis találkoznék néhány szál szőr, mely utjában volna az ábrázatomon.

Sokszor elkerült hozzánk s nálunk, mint mondtam, a bácsi szerepét játszotta.

Professzorunk volt nekünk. Arra az áldatlan szerepre vállalkozott, hogy az élet komoly oldalát ismertesse meg velünk, kik még a tél közepén is virágos tavaszról álmodtunk s merész fantáziákkal még a földbe-szurt kapanyelet is rózsátönek néztük.

Sokszor kinevettük a kákán is csomót kereső kritikusk természetért, nagyban mulattunk komoly tanácsain, melyeknek kvintesszenziája abban leledzett, hogy:

— Gyerekek, ne higyetek még a grósz-papátoknak sem ebben a koldus világban, én mondom, ne higyetek.

Vannemilyen helyeseltük a dolgot. Lelkesen szavaztunk bizalmat Lajos bácsi elveinek, hanem azért ihogtunk-vihogtunk, hogy professzorunk akárhányszor dühbe jött s megvetőleg dobta oda nekünk:

— Bolond, a ki veletek vesződik; csak lessétek, hogy én még egyszer vásítom a számomat miattatok, ti komizsak!

Hanem hát azért mégis vásította. Két nap múlva megint elfeledte, mennyire megdühösítettük s ujbló csak előszedte az öröklérvényű igazságokat gazdag tapasztalatának kincses tárházából.

Egyszer azt kérdezte:

— No gyerekek, mit gondoltok, hosszú életnek mi a vége?

Mi rettentő mód nekigyürkőztünk az eszünkkel, hogy hát azt a kérdést az egyszerű mégis csak agyonbonczoljuk. Hanem alig kezdtünk el még gondolkodni, a legkisebbik hugom már kibökte:

— A halál, bácsi, no ugy-e a halál?

— Hát persze, hogy az! — pattant föl nevetve Lajos bácsi. — No nézd ezt a kis czudart! Tetőled ugyan legkevésbé vártam volna ekkora bölcseséget. Hanem hát tovább, most meg azt szeretném tudni, hosszú menyasszonyoskodásnak mi szokott a vége lenni?

— Házasság! — siettem a bölcs felelettel, nehogy valaki megelőzzön.

— Bolond beszéd öcsém! — Tromfolt le Lajos bácsi habotázásra gyujtva — hosszú menyasszonyoskodásnak is csak halál a vége.

Mi persze nagyot néztünk valamennyien. Egyik-másik rettentő Tamás módra meregette szemeit a professzorra s az uglátszik megértette azokat a különös tekinteteket. Belátta, velünk szemben amolyan nagyképi mondásokkal operálni nem lehet, legjobb lesz tehát, ha a szentenciáját minémű szívhez szóló példává is támogatja.

— Ott van Mari néni esete — vette föl mindjárt a szót — abból hiszen elég nyilvánviláglik, hogy hosszú menyasszonyoskodásnak minden, csak nem házasság, akarom mondani férjhez menés a vége.

Mari néni valamennyien ismertük, egyedül lakott a városvegi kis villájában s élénk összeköttetést tartott fűnn velünk, kik a város-háza tözsomszedságában béreltünk lakást. Rokonsági kötelék is hozzánk esotlotta, hanem a szorosabb viszony mégis onnan dotálódik, hogy Mari néni kitűnően értett a sütemények gyártásához, mi meg még jobban azok psztitására. Így tehát féligmeggdi egymásra voltunk utalva. Minden héten csapatotul állítottunk be hozzá s ő szívesen látott minket, eddig legalább egyikünket se dobta meg ki. Pedig eleget szekáltak szegényt.

S lám, Lajos bácsi most ő reá mer hivatkozni! Egyik hugom mindjárt közbevetette:

— Hogyan? hát Mari néni menyasszony is volt?

— Hogy volt-e? — ismételte Lajos bácsi — de még mennyire volt! Akkor se lehetett talán még, kis hugom, mint az öklöm, mikor Mari néni a pap már szószékről hirdette. Szép leány volt, annyi is igaz, nem csudálom, hogy annyian bomlottak utána. Különben Mari még most sem utolsó ám, a mi azt illeti . . .

Tovább akart menni, de belebarapott az ajakába. Gyerekek kár volna mindent tudni, a gaz kölykek ugy is sokba beleütik az orrukát, mihez csöpp közük sincsen.

— Aztán mivel volt Mari néni menyasszony — tudakolta hugom tovább.

— Jaj! galambom, ha azt olyan könnyen el lehetne mondani. Katonatiszt volt az első völegénye s ha jól emlékszem, azzal elhuzta vagy két esztendeig. Utána patikárus kötött bele, esztendeig azzal is hivallotta. Jött azután fiskális, orvos, telegkönyvvezető, földbirtokos, meg a jó Isten tudja miféle nációz még, mondom no, az egész város udvarolt neki.

— Lajos bácsi is? — kockáztattam meg a kérdést.

— Te bagoly! — mordult rám dühösen a kérdett, hanem lassan lecsillapodott és bajuszán egyet sodorintva, kidüllesztett mellet nagy büszkén mondta — mi türes tagadás, biz én se tettem kivételt.

— Hát azután — kezdte megint a hugom — ha annyi embernek volt a menyasszonya, miért nem ment mégis hozzá az egyikhez?

— Miért, miért, hát tudom én azt? Mondtam már nektek, hogy bizonyosan azért, mert hosszú menyasszonyoskodásnak soh'se lesz férjhezmenés a vége.

— Talán nem kérte az, kit ő szeretett . . . okoskodott hugom.

— Eh! — bolond beszéd — fortyant föl Lajos bácsi annyi között csak akadt volna, ki szeressen. S a mellett mondtam már, ugy is az egész város kérte.

— Lajos bácsi is? — kérdém egészen ártatlanul.

A professzor olyan lett hirtelen, mint a pipacs. Fölugrott a székről. En már kerestem szememmel az ajtót, merre fussak, ha egy lépést tesz felém. Mert hogy alaposan nyakonteremt, azt akár szt. Dávid is megjósolhatta volna a bibliában.

Pedig nem tette. Igazán csodálom, hogy nem tette. Ajka remagott s szinte nehezen tudta kiejteni a szelid feleletet:

— Nem fiam, én . . . én nem kértem.

Nem várta be, hogy hugom szóhoz juthasson. Mert a milyen hunczut volt, bizonyos, hogy megkérdi tőle, hogy hát azután miért nem kérte meg Mari néni, ha egyszerű szerette? Lajos bácsi fogta kalapját és kirozott az ajtón.

Utánameredtünk. Dehogy tudtuk, mi baja ennek az embernek.

Elvadtítottuk tisztára a háztól. Soha felénk se nézett azontul. Hanem ki írja le meglepetésünket, mikor édesapánk egy hónap múlva azzal köszönt be hozzánk:

— No gyerekek késziljétek lakodalomra, Mari néni férjhez megy.

Ki veszi el? — kérdezte legkisebbik hugom.

— Találjátok ki.

— La-Lajos — akadozott az idősebbik.

— Hát te, hunczut, te már azt is tudod? Igenis, Lajos bácsi lesz a völegény.

Elkezdtünk kacagni valamennyien. Hiszen azt a házasságot ugyis mi szereztük — gondoltuk jóformán egyszerre. Persze hogy mi szereztük.

Mari néni tehát megint menyasszony volt. Hanem az egyszerű nem sokat akadékoskodott, megcsináltatta a selyemruháját s azzal odaállott a pap elé. Lajos bácsi volt az oldalán.

Olyan lakodalom nem is lesz több hamarosan a városban, a melyen Mari néni lakodalma volt.

Az egészen csak Lajos bácsi vetette el a sulykot velem szemben. Kicsit goromba volt hozzám; hanem mit tegyek? ilyenkor meg kell azt is bocsátani. Az kérdeztem ugyanis reggel felé tőle:

— No Lajos bácsi, hát mondja csak, hosszú menyasszonyoskodásnak mi is a vége?

— Fogd be a száját, te éhietetlen!

No hanem mondom, megbocsátottam neki.